

DUHOVNO ŽIVLJENJE

La Vida Espiritual

AÑO XII — NUM. 223

AGOSTO 1946

LETO XIII — ŠTEV. 223

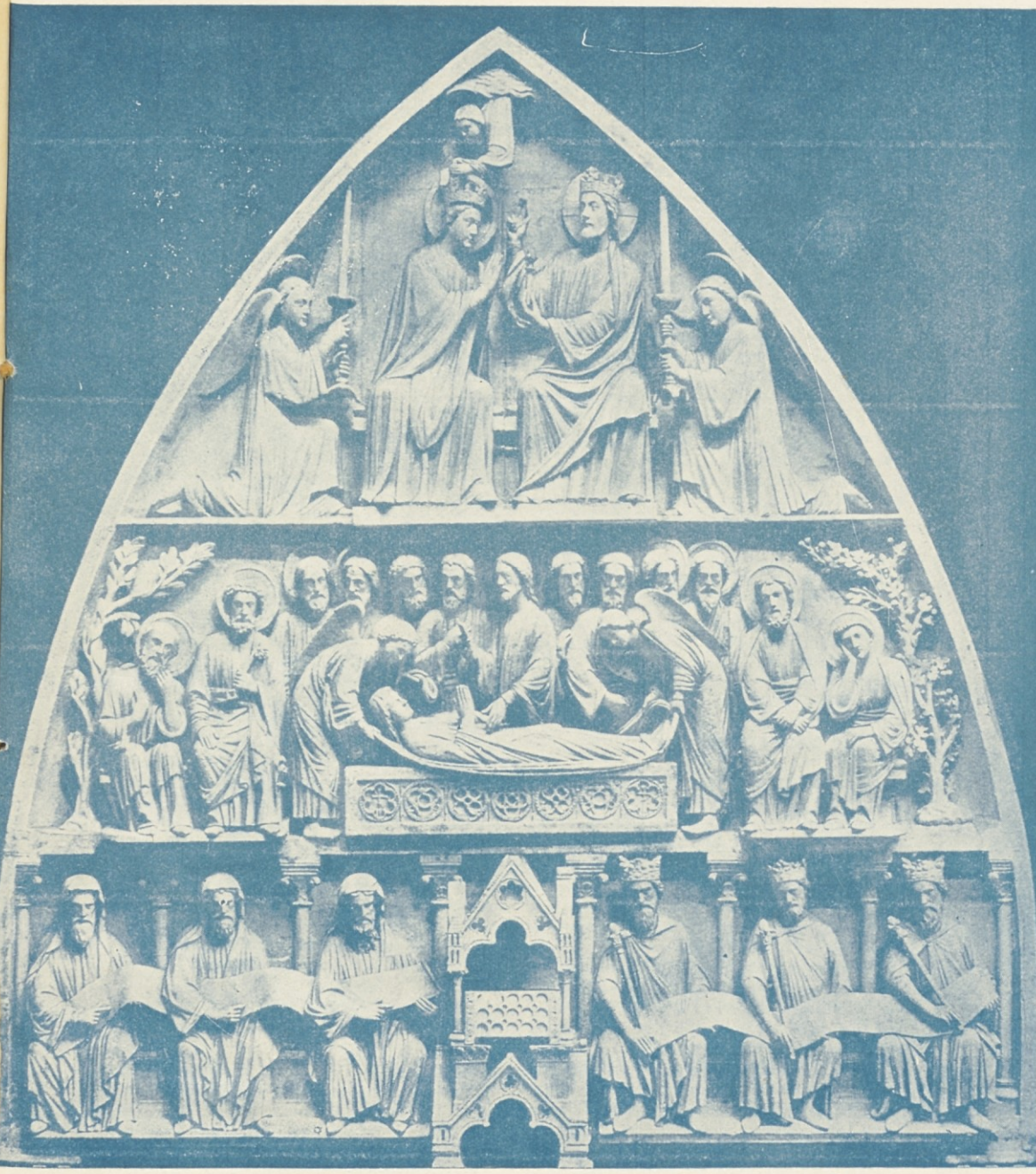
AVGUST 1946

Somos pasajeros a través del valle de lágrimas y no sus moradores definitivos. La patria terrena es la escalera hacia la patria Eterna. Este pensamiento nos lo inspira muy especialmente la fiesta de la Asunción de Ntra. Señora el 15 de Agosto.

Pocos gustos, muchas amarguras, siete dolores, y quien sabe cuantos sinsabores forman la historia terrena de María Santísima. Ella es primero modelo para las madres, y también su consuelo, luego para todos los creyentes. Todos hemos de seguir el camino doloroso, para merecer alcanzar la entrada de la Patria definitiva.

Jamás, por más grandes que sean las penas de la vida, los desengaños de la suerte, injusticias de parte de la gente, jamás hemos de desviar nuestras miradas de las alturas eternas. La fe y la esperanza deben inspirarnos, para que nuestra caridad quede invencible. Así no desmayaremos por el camino y Nuestra Madre Celestial nos tenderá la mano en aquel extremo momento cuando nos despediremos de la patria terrena para entrar en la celestial.

Inquieto está el corazón humano, hasta que no llegue a descansar en Dios . . . así expresó San Agustín la inquietud que empuja a todo hombre normal hacia la dicha, vanamente apetecida en esta vida. Los ideales terrenos más sublimes resultan, finalmente, ilusorios.
(continúa a la vuelta)

Marijina smrt in njeno povečanje. — Apostoli, menihi, učenjaki in kralji oznanjajo. Njeno slavo.

La Muerte — Dormitio — de Ntra. Señora en el relieve de la catedral Notre-Dame de Paris — Ntra. Señora del Monte Santo y la basílica.

Uredništvo: Pasco 431

Urednik: Hladnik Janez.

Telefon 48 - 3361 (48 - 0095)

Kliči od 11—13 ure in po 8 uri zvečer.

Ob sredah in petkih ni doma.

Uprava: Paz Soldán 4924

Telefon 59 - 6413

CERKVENI VESTNIK

4. AUG.: Maša na Paternalu za
† FRANC BERLOT.Na Avell. ob 8.30 za † Martin
Varga.Pri sv. Rozi za † Anton Sterlin-
ko ob 12 h.11. AUG.: Maša na Avellanedi
za † Katarino Šeruga ob 10 z
žalnico.Na Avell. ob 8.30 za † Štefan in
† Janko Kralj.Pri sv. Rozi za † Andrej Kuštrin
ob 12 h.

Molitve na Paternalu.

15. AUG.: Maša na Paternalu za
† Silvester Rožanc in † Ida Ma-
vec ob 10 h z žalnico.

Pri Sv. Rozi za † Ivan Furlan.

18. AUG.: Na Paternalu za † Vik-
tor Slejko z žalnico.

Na Avellanedi za † Martin Varga.

Pri sv. Rozi za † Jožef Benkič ob
12 uri.

Molitve na Avellanedi.

25. AUG.: Maša na Avellanedi za
† Janoš Sapač z žalnico ob 10 uri.
Avell. Za † Marko Nemanič ob
8.30 h.Pri sv. Rozi za brata † Jože in
† Tone Pajk ob 12 uri.1. SEPT.: na Paternalu za † Ivan
Kerševan ob 10 uri.Pri sv. Rozi ob 10 h za † Franc
in † Leopold Prinčič iz Kozane, pa-
dla za domovino.8. SEPT.: Maša na Avellanedi za
† Jožefa in Štefana Tratnjek ob 10 h.
Ob 8.30 za † Jožef Šeruga, obl.Pri sv. Rozi ob 12 uri za † An-
ton Šimac.15. SEPT.: na Paternalu za † sta-
riše Kodrič.Pri sv. Rozi za † Ivano Be-
sednjak.15. AUG. je zapovedan praznik Mariji-
no Vnebovzetje.14. AUG. je zapovedan post od mesa.
KRŠČENA je bila ANA BEATRIZ PLA-
NINŠEK.POROČILA se je MALKA JOŽEFA KOR-
SIČ, iz Števerjana z Emilio Gripo v Floridi.
CIRILOVA NEDELJA.Nismo zažgali kresov svetima bratoma,
kakor je bila navada doma, toda s toploto
mislijo smo se spomnili svetih bratov.
G. Ciril in pevke so vse storili, da bi
bila slovesnost kar najlepša in tudi pred
oltarjem je bila svečanost bolj odlična.
Le vdeležba ni odgovarjala veličini dne-
va, kakor mora pomeniti za zavedne Slo-
vence in Slovane in za verne kristjane.

(Continuación de la tapa)

siones . . . Pero un corazón
noble halla también en ésta
vida objetos dignos de su afecto.
No sólo los hay, sí, sino que
deben buscarse, ya que el
mundo visible es la escalera
que ha de conducirnos hacia
las alturas eternas. Toda la sa-
biduría de la vida consiste en
coordinar bien las cosas ter-
renas, para que brinden la dicha,
en cuanto es posible, aquí aban-
do, y para que aseguren la fe-
licidad eterna.14. julija pa je bila popoldanska pro-
slava. Grozeče vreme nam je vdihnilo
previdno misel, da bo treba iti pod
streho in tako smo po končani cerkveni
pobožnosti petih litanij in nagovora sto-
pili v prirejeni prostor kjer nas je čakala
polna miza. Najprej smo opravili zadevo
Bratovščine in je bilo sklenjeno, da za
naprej naj vsak ud prispeva 20 cent. na
mesec za potrebe Bratovščine, kajti treba
je imeti nekaj fonda za slučaj nesreče,
smrti in potrebe kakega uda ali za skup-
ne potrebe.Potem smo pa praznovali tudi veseli
del praznika s slaščicami, pecivom in do-
brotami, ki so jih obilno prinesle pridne
žene in dekleta, pa tudi za židano voljo
so poskrbeli možki, tako da smo se za-
dovoljno smejali dežju, ki je zunaj pljus-
kal v močnem naliivu.Gospe Cotič, Jamšek in Kogoj so ime-
le na skrbi gospodinjstvo; gospodične pa
so pridno postregle gostom, ki so do
kraja napolnili pretesni prostor.Naj jim bo izrečena vsem iskrena za-
hvala ne le za ta dan temveč za vselej.
Pevkam in g. Cirilu pa tudi prošnjo,
naj bodo stanovitni.Poleg zdravega dovtipa, ki smo ga pri-
nesli vdeleženci, nam je pa tudi kino dal
obilno vedrega smeha in prav radostni
smo se razhajali, tedaj ko je ponehalo
deževati.Naj bo izrečena zahvala tudi vsem, ki
so s svojimi darovi in denarnimi pri-
spevki oskrbeli mizo in za pokritje stro-
škov. Prijetih je bilo 59.55 \$, izdanih pa
za na mizo 19.— \$, za filme in drugo
22.50. Tako da ostane v dobro blagajni
Bratovščine 18.05 \$.

IZ UREDNIŠTVA IN UPRAVE

PRIREDITEV DUHOVNEGA
ŽIVLJENJAse bo vršila 22. septembra z začetkom ob
15 uri. Spored bo zelo zanimiv in origi-
nalen. Videli homo med drugim tudi
"Martina Krpana iz Vrha od Svete Troji-
ce", katerega se pač vsi še spominjate
iz mladih dni, kako je srečal cesarja Ja-
neza na potu iz Trsta in prestavil kobili-
co, kako je natreskal iblajtarje, ker so
ga zalezovali zaradi soli in slednjič, ka-
ko je mikastil Brdavsca, ker se mu je že
mudilo nazaj domov, da bi spet slišal
domače zvonove . . .Vsak prevdaren rojak bo prihitel rad
na to prireditev tudi zato, da s tem pod-
pre Duhovno življenje. V sedanji dra-
ginji ni zadosten dohodek iz naročnine
za kritje stroškov. Mnogi rojaki veliko-
dušno darujete tudi za tiskovni sklad iz
katerega se krije del primanjkljaja. Še
preostali primanjkljaj pa je treba pokriti
s čistim dobičkom te prireditve.Vsi nepristranski bralci priznavate ve-
liko zaslugo D. Ž. za naše kulturno in
narodno življenje. Dokazite tudi vašo
hvaležnost s tem, da prihitite v obilnem
številu na prireditev in povabite še
druge.Prireditev se bo vršila v dvorani Junin
1063 (Santa Fe).Por jerarquía, primero es el
comportamiento con sigo mis-
mo y para con Dios, luego en
el seno de la familia, seguido
por el que observamos en el
ambiente profesional y rela-
ciones sociales y finalmente
para con la patria . . . Así
se ensancha la actividad de
cada cual en círculos concén-
tricos, cada vez más amplios.
Si constituye Dios el centro y
punto de partida reina armonía
en la vida. paz en el corazón
y tranquilidad con el mundo.EL FESTIVAL ANUAL de La Vida Espi-
ritual se realizará el 22. de sept. a las
15 horas en el salón Junin 1063.EN EL PROGRAMA figura el famoso
cuento nacional: MARTIN KERPAN DE LA
CIMA. Su contenido dramático y cómi-
co, su lenguaje sabroso y sus perso-
najes grotescos brindarán unos momen-
tos de buen humor como pocos se ofre-
cen. El número del Programa saldrá el
12 de septiembre.AVISOS. Pedimos a los amigos que
nos consigan avisos para el número del
Programa.PREMIOS PARA LA RIFA. La rifa fi-
gura como un factor notable del bene-
ficio del festival. Hágamos pues obse-
quio de algunos premios para aumen-
tar así el beneficio de la rifa.EL COSTO de la revista ha subido tan
notablemente que hemos de luchar con
serias dificultades en mantenerla. Por
eso apelamos a todos los que saben
apreciar la misión apostólica que desem-
peña, para que nos socorran con dona-
ciones.La suscripción anual es de 3.— \$.
Pasco 431. Pbro. Juan Hladnik.TITO PROTESTO POR LA ACTITUD
ALIADA ACERCA DE TRIESTELondres, 22 ("The New York Times"). —
El jefe del gobierno yugoeslavo pronun-
ció un discurso en Dubrovnik, en el que
acusó a las potencias aliadas occiden-
tales de haber violado las cláusulas del
acuerdo por el cual las tropas yugoesla-
vas se retiraron de Trieste y su zona (la
región anglo-norteamericana de ocupa-
ción en la Venecia Julia)."No pudo haber nada más doloroso
—dijo— que haber tenido que salir de
Trieste en 1945, después de haberlo ocu-
pado por nuestras propias fuerzas mili-
tares. Pero tuvimos que salir de Trieste
y su zona para evitar un conflicto arma-
do. Al salir obtuvimos garantías de que
su destino final sería resuelto de acuer-
do con los deseos del pueblo, que sería
administrado equitativamente, que no se
permitiría que regresara un solo alemán
o italiano, ni que se permitiría que un
solo polaco del general Anders llegara
allí".El mariscal Tito añadió: "Lucharemos
hasta el fin en la próxima conferencia de
París,PRISPEVAJTE DOBITKE ZA SREČOLOV
in oglase za programsko številko D. Ž., ki
izide 12. sept. v povečani obliki. Dobitke
pošljite na Pasco 431, na Paz Soldán
4924, ali na Av. Fr. Beiró 5388.NAROČNIKOM ponovimo spet opomin,
da poskrbite, da se zastala naročnina po-
ravna. Lahko to storite po pošti ali pa
osebno ob priliki službe božje in v upra-
vi ali v Pasco 431, kjer živi g. Janez
Hladnik.ZABAVLJAČEM pa svetujemo, naj na-
ravnost povedó ali napišejo svoje pritož-
be, da bomo videli, če so kaj upravi-
čene. Tisti pa, katerim revija ni ljuba,
naj jo zavrnejo in povedó, da je ne ma-
rajo več. Seveda so dolžni poravnati tudi
zastalo naročnino do tistega dne.Včasih se morda zgodi, da nastane v
naši upravi kaka zmeda. Niti uprava niti
gospod Janez si ne lasti daru nezmotli-
vosti, zato prosimo, da se nas na napako
opozori. Prav gotovo nimamo nikakega
namenja, da bi koga goljufali. Kakor
uprava in uredništvo vrši vse delo samo
v prid rojakom, ne da bi kdo nagradil
vse to delo, tako pač tudi smemo pri-
čakovati, da bo naš narod sprejemal na-
še delo s hvaležnostjo in podpiral z ve-
likodušnim razumevanjem. Zato prosimo
da nas opozorite na morebitne pogrške
in nered in pa, da nas podpirate s da-
rovi za tiskovni sklad.

DVE DOMOVINI

Bridka žalost me prešine, ko se spomnim domovine
Od nikogar spoštovane, od vsakogar zaničevane . . .

je pel Simon Jenko, ki je navdušil narod tudi s pozivom: "Naprej zastava slave, na boj junaška kri". Slovenci smo domoljubi in imamo biti zakaj, ker nam je Bog res dal tako lepo deželico, da se človeku srce razširi, kadar gleda njene lepote od Jadrana, Goriških brd in koroških jzer pa čez Kras, Vipavo, tolminske planine in mogočni Triglav, mimo Ljubljane, ob Krki, Savi na Štajersko tja do Slovenskih goric in belokranjskih zidanic ob Kolpi, pa še čez Dravo v Prekmurje . . . Kdor je prehodil in spoznal te lepote; komur zveni v duši melodija slovenskih pesmi, šegavi dovtip naše narodne modrosti, pestri narodni običaji in ljubeznjivi slovenski obrazi pač ne more ostati mrzel, kadar sliši besedo "domovina".

V dolinci prijetni je ljubi moj dom; nikoli od njega podal se ne bom.

Pod lipo domačo najraje sedim; v domačem veselju najslajše živim . . .

tako smo peli, pa vseeno nas je vzela tujina, od koder sledimo z utripajočim srcem razvoju dogodkov doma in, če v našem srcu še živi, kar nam je mati kot zadnje naročilo polagala na srce: otrok moj, ne pozabi na Boga in Mater Božjo, pač ne pozabljimo tudi dvigniti našo zaupno molitev k nebu naj Bog razlije svoj blagoslov čez domovino, naše rodne brate in naj razsvetli tiste, kateri imajo v rokah njeno usodo.

Pa ne le srce naše hiti s svojimi čustvi domov kot ptica na gnezdo, temveč imamo tudi božjo postavo, ki nam to dolžnost narekuje. Veličina naše vere je prav v zapovedi ljubezni do bližnjega, ki dopolni to kar čustvo človeku narekuje. Ta ljubezen veže družino v zvesti pripravljenosti za vsakršno žrtev. Posebno materina ljubezen je vzor plemenitosti. Treba je da ista nesebičnost vlada tudi med brati in vsemi družinskimi člani.

Toda ljubezen mora seči tudi čez prag družine in objeti sosede in čez bližnje do daljnih, do vseh tistih, katere družu skupna domovina. To pa že ni vselej lahko, kajti čustva tako rada odpovedo. Vmes se pa vtaknejo tudi osebne koristi, simpatije in antipatije, nevoščljivosti jeziki, zavist, škodoželjnost nezastopnost, krivo tolmačenje in nebroj stvari, katere tolikokrat padejo med ljudi in so povod mržnje ali celo sovraštva. Kadar čustvo simpatije odpove, mora nastopiti ljubezen po zapovedi. Tista ljubezen, šele je ona, katero je Gospod Jezus postavil kot značilen dokaz, kdo ima res njegov nauk.

Če ljubite tiste ki vas ljubijo in dobro delate tistim, kateri so z vami dobri, kaj posebnega pa je v tem? Ali ne delajo tega tudi pagani? Jaz pa vam pravim ljubite tudi svoje sovražnike, dobro storite tistim ki vam škodujejo, molite za tiste, kateri vas obrekujejo in preganjajo, da boste vredni otroci vašega Očeta v nebesih, ki da je svojemu soncu, de sije na dobre in hudobne in dežju, da pada na pravične in krivične, tako nam je naročil Gospod Jezus in s tem pokazal, na katerem temelju mora stati red človeške družbe. Zapovedi ljubezni pa nasprotuje sovraštvo kot najostudnejši greh. Zapoved pa velja tudi tedaj, kadar so čustva nasprotna. Tedaj šele zapoved postane dolžnost in tedaj šele postane zaslužna ker z njo se dokaže, kdo je vreden krščanskega imena kot spolnjevalec božje postave in posnemovalec Jezusovega zgleda, ki je molil za sovražnike: "Oče odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo". Krščanskega imena je vreden, le tisti, kateri ne bo iskal ovinkov tedaj in ne okleval čes: . . . Saj dobro ve kaj dela, saj dobro ve, da mi dela krivico, da je hudobija to kar počenja! . . . Človeška slabost vedno išče kak izhod, kadar je človek slabič, toda pod križem človek mora razumeti, da pravi vernik in Jezusov posnemovalec ne bo poizvedoval, kako daleč seže hudobija zopernikova, temveč se spomni: Ne iščite si sami maščevanja, ker meni gre maščevanje, jaz bom povrnil, tako govori Gospod Bog. Ne sodite, da ne boste sojeni, tako naroča Gospod. Še prav posebno nam je hotel pvdariti velikodušnost, katero moramo imeti do vseh ljudi in tudi do zopernikov, ker nam je povedal, da bo Bog svojo velikodušnost do nas pomeril po naši velikodušnosti nasproti drugim. — Zato prosimo po Jezusovem naročilu: — Odpusti nam naše dolge, kakor mi odpuščamo našim dolžnikom" . . . Če torej mi ne odpuščamo, če smo mi trdi z drugimi, bo tudi Bog tako postopal nasproti nam.

LJUBEZEN DO DOMOVINE

je torej utemeljena v zapovedi ljubezni do bližnjega in mora zajeti vse tiste ljudi s katerimi nas vežejo vezi skupnega življenja, dela, koristi, misli, jezika, vere, pesmi, čustev . . . V nekdanjih časih, ko je bilo iz kraja v kraj daleč, je pojem domovine obsegel le majhno deželo, kjer je človek imel svoje osebne vezi. Vlak, auto, ladja, letalo, knjiga in časnik so pa območje človekovega udejstvovanja razširili v nedogled in razmaknili tudi meje do katerih sega dolžnost ljubezni, ki že ni več omejena le na lastni narod, temveč zajema že celi svet.

To seveda ne pomeni, da zgubi vrednost ljubezen do lastnega naroda, ki govori isti jezik, ima iste običaje, poje iste pesmi in živi v rojstni deželi. Kakor mora človek kljub svojih gospodarskih in kulturnih potreb, katere ga vežejo z drugimi ljudmi ohraniti vso toplino ljubezni do lastne družine, prav tako ostane na prvem mestu tudi ljubezen do lastnega naroda, kakor je zapisana v krvi, kadar se križajo interesi v mednarodnem svetu. Toda tudi v mednarodnem življenju velja ista postava kot v razmerju med posamezniki, da nihče nikomur ne sme storiti krivice. Razlika je pa v tem, da se narodni egoizem skuša odeti s plaščem nesebične ljubezni do svojega naroda. Vsakemu je jasno, da je krivična zahteva v družinsko korist, če je v škodo in krivico sosedu; prav tako je v mednarodnem življenju krivica, zahtevati svojemu narodu, kar po pravici pristaja drugemu. Samogoltnost je kdor hlepi po tem, kar mu ne pristaja po pravici; krivičen je pa tudi narodni buditelj, kateri nastopa v imenu 40 milijonov ljudi in zahteva kot pravico to, kar je krivično . . . To je narodni egoizem, to je kolektivna sebičnost, kateri sicer narodi celo spomenike postavljajo in vendar je v direktnem nasprotju z božjo postavo vesoljnega bratstva in grobokop narodne sreče.

Ljubezen do domovine je sveta stvar in dolžnost. Kadar je treba braniti resnične pravice svojega naroda, je človek dolžan položiti na oltar domovine vse svoje zmožnosti in delo in celo lastno življenje. Toda tudi v domoljubju je treba paziti na meje. Najprej je treba vedeti, da je blagor domovine več kot pa blagor posameznika ali družine. Kadar mora kdo radi blaginje naroda žrtvovati sam sebe, naj ve, da posnema Jezusa, ki je tudi sam sebe dal za odrešenje drugih in zato pravi Gospod: Večje ljubezni nima nihče kot tisti, kateri da življenje za svoje". On nam je dal zgled, kako storimo tudi mi, kadar to potrebe zahtevajo.

TODA DOMOLJUBEJE IMA MEJE.

Zgodi se namreč, da se polastijo oblasti ljudje, kateri kričijo lepe besede o domovini, ki so v besedi polni patriotizma, a v resnici je zanje domovina le molzna krava, ker oni od nje žive in ker hočejo od nje dobro živeti. Resnični blagor domovine in lastnega naroda, jim je deveta briga. Sladka beseda domovine je le slepilo, s katero hočejo zavezati oči narodu, da bi ne videli njihove umazane igre in da bi navdušeno izvrševali njihove osebne, strankarske ali politične načrte. Narod postane tako žrtev ambicioznih domišljavcev, v katerih norih glavah živi misel, da so oni nekaj več kot drugi njihovi rojaki, ki hočejo vteptati tudi drugim v glavo, da je njihov narod ali kasta več kot pa drugi narodi in stanovi . . . Tako se pojavijo Napoleoni, Hitlerji, Mussoliniji, kateri poteptajo vse najsvetejše človeške dolžnosti in pravice osebne svobode, človeškega dostojanstva, svobode vesti in vere.

Prireditel Duh. življenja se bo vršila 22. sept. ob 15 uri v salonu Junin 1063 (med Santa Fe in Córdoba). Videli bomo Martina Krpana in še marsikaj.

Iz domovine so napravili malika, ki kakor nekoč paganski Moloh, žre lastne otroke in sosedne narode. Domoljubje je le plašč za ošabne in slavohlepne načrte. Narod se pa kaj lahko da zaslepiti in slepo drvi za sepim vodnikom, tako dolgo da pade v prepad vse, kakor smo doživeli grozoto te poslednje vojne, ki je bila naravna posledica napačne ljubezni do domovine.

Domovina pač more zahtevati od človeka junaških žrtev. Tako nam zapoveduje božja postava. Toda domovina ni najvišje dobro. Vsaka zemeljska stvar je le sredstvo. Denar je potreben in zato se mora človek potruditi da ga pridobi. Toda kadar človek smatra, da je denar in bogastvo prvo in najvažnejše, bo zanemaril svoje svete dolžnosti, ki jih ima do Boga in do bližnjega. Postal bo krivičen, sebičen, brezbožen, podel, suženj premoženja, kateremu bi moral biti svoboden gospodar. Tudi za svojo čast mora človek skrbeti, toda kadar postane ošaben, je narobe. Za telesne stvari je treba imeti resno skrb in delo, toda kadar gre pri tem človek tako daleč, da zanemari dušo, bo njemu postalo to v pogubo. Nobena zemeljska stvar ni večja in važnejša, kot je zveličanje duše.

KAJ POMAGA ČLOVEKU

če ves svet pridobi a svojo dušo pogubi. Denar, čast, bogastvo, osebna lepota, zabava, užitki, čast, prijateljstvo . . . vse te stvari imajo svojo vlogo, a vedno le podrejenega značaja, kajti človek živi na svetu zato, da bi si zaslužil večno zveličanje in živi v telesu zato, da bi si rešil svojo dušo.

Domovina, ki je tako vzvišen činitelj v našem življenju, je delavno polje v katerem naj človek na kar najbolj plemeniti način dokaže svoje dobro srce in si, v nesebični ljubezni do bližnjega, nabere kar največ zaslug za nebesa. Toda vedno ostane le delavno polje, na katerem delamo le nekaj časa in od katerega dela bomo prejeli plačilo v večnosti.

Domovina ni malik, kateremu mora človek slepo žrtvovati kar zahtevajo tisti, kateri jo samozvano predstavljajo, kateri od nje živijo, na njen račun bogatijo ali se pod njenim imenom s častmi odevajo. Domovina je skupna mati vsem svojim otrokom in le če to svojo vzvišeno nalogo vrši smejo njeni predstavniki zahtevati od naroda žrtev, ne za svoj prid temveč za skupni resnični blagor.

Nimamo tukaj stalnega doma temveč hitimo proti večniemu, tako nam govori beseda božja in v tem duhu moramo tudi umevati nalogo domovine. Ona ima vzvišeno nalogo, da usporedi prizadevanje vseh državljanov za resnični skupni blagor. Njena naloga je, da uredi vse skupne zadeve: javni red in varnost, prometne zveze, izpolnjevanje medsebojnih dolžnosti, narodno zdravje, izobrazba, napredek, umetnost, smoterna izraba bogastva, srčna kultura, odnosi z sosednimi narodi in slednjič, tudi versko življenje, katero človeka vodi k zadnjemu in najvišjemu živlenskemu namenu. V vseh teh stvareh ima domovina svojo nalogo a najbolj vzvišena je omogočiti človeku tako življenje, da more v miru in redu služiti Bogu in s tem svojo dušo zveličati, ker to je naša največja naloga na zemlji.

Posvetnim ljudem se to zdi nesmiselno. Tudi za pravljivcu se zdi nesmiselno varčevanje . . . Kadar pride v bedo, tedaj spozna svojo zmoto. Človek naj prav dobro ve, da je edini končni namen njegovega življenja v — večnosti.

Naj se neverni temu še bolj rogajo, ne bodo nikoli

ovrgli te resnice. Kar v zgodovino naj pogledajo: Vsi narodi, ki so odpadli od Boga, so zašli kmalu v strahote in slednjič pod ruševinami pokopali slavo davnih prednikov, ki so zrastle veliki zato, ker so božjo postavo spoštovali. In ta poslednja vojna, ki je toliko gorja povzročila, je čisto očitna posledica človeškega odpada od Boga. V tla so obrnili svoje misli, na zemlji so si hoteli ustvariti nebesa, božjo postavo so kot neljubi jarem odvrgli, zato pa so padli pod grozovito nasilstvo človeške oholosti, nevednosti, brezsrčnosti ter pohote . . . S hudobnimi in krivci tega odpada od Boga so trpeli najprej nedolžni, kateri pa ne obupajo v stiski, ker vedo, da je trpljenje odrešujoče; toda hudobija pogoltn slednjič tudi svoje lastne očete in drugače biti ne more. Vlak samo tako dolgo dobro gre, dokler je na tiru. Če zaide iz njega se zvrne. Tako je z narodi, ki morejo živeti v miru in blagostanju le, če žive po postavi Stvarnikovi. Kadar jo odvržejo, poženo svojo usodo na pot razvalin, svoje duše pa v pogubljenje.

NEBEŠKA DOMOVINA

Zemeljska domovina je le prehodna. V njej naj bi človek našel podobo večne domovine, v katero smo namenjeni. Vsa lepota, razlita čez naše rodne planjave, doline, višave in planine, gozdove, travnike in njive, naj bi nam bile nekak simbol resničnosti one večne lepote, katera je v Bogu v vsej popolnosti. Čarobne harmonije naše pesmi in sladke besede; toplota ljubezni, katere smo deležni med ljubljenimi rodniimi brati; izbrane harmonije barv v naravi in na sliki; neskajni liki vzornih soljudi, okrašenih s čednostmi; lepa knjiga in poezija, iskren izraz doživljanja in čustva . . . vse to je le mal odsev tiste večne lepote, dobrote in resnice, po kateri človekovo srce hrepeni, jo v tem življenju nevtogoma išče in v tem svojem hrepenenju tudi tolikokrat zaide v zmoto.

Zato se zgodi, da tisti, kateri zgube iz vidika večne višave upro svoje poglede v posvetno. Ideja domovine, tako vzvišena in sladka, jih prevzame in jo postavijo na najvišje mesto. Toda ker je njihova misel zgrešena, kajti zemeljska domovina je le prehodna in relativna, zato seveda zaidejo slednjič v temo. Lučka lepote zemeljske domovine je kakor sveča, katera sicer osvetli človeku stezo za nekaj korakov, toda do obzorja mu jo pokaže samo močna sončna luč, ki jo da vera.

Zato ne smemo nikdar zgubiti iz vidika, da je zemeljska domovina podrejena večni. Človeka nujno privede v časno propast in često tudi v večno nesrečo, kadar začne smatrati, da je domovina več kot Bog, da je narod več kot cerkev, da je patriotizem vzvišenejši kot vera.

Zemeljska domovina je vzvišena in sveta. V njej naj bi zemljan dokazal plemenitost svojega srca, razvil svojo delavnost za splošni blagor, dal zgled čednostnega življenja sodržavljanom, obogatil domovino in narod z zakladi svojega uma in zmožnosti v pesmi, besedi, znanosti in umetnosti. V tem pa naj bi bolj in bolj poglobil spoznanje večne božje lepote, resnice in dobrote in si nabral zaslug, katere bodo deležne v nebesih večne sreče.

Kdor domovino tako umeje in ji na ta način služi, je na pravem potu. Kdor pa pusti večno domovino v nemar, pa naj bo njegovo delo za zemeljsko domovino še tako veličastno, bo nekoč na razvalinah lastne domovine in lastne osebne sreče moral obžalovati svojo zmoto in nesrečo tistih, katerim je kazal krivo pot.

El festival a beneficio de La Vida Espiritual se realizará el 22 de sept. a las 15 h. en el salón Junín 1063. Mandennos avisos y premios para la rifa. El programa nos presentará unos fragmentos de la hermosa patria eslovena.

LAS DOS PATRIAS

Pasaron quince años y aún más, desde que Jorge dejó de ver a su patria.

Guapo se fué por el mundo. Encontró mucho trabajo y poca suerte. Cada día costóle tres gotas de sangre, hasta acabar con sus fuerzas . . .

Aquella noche percibió el lejano susurrar de los bosques de su Patria. Ajustó su atado y se encaminó al largo viaje . . .

Ni bien tocaron sus plantas el suelo nativo sintió todo su cuerpo como electrizado por nueva vida.

"Durante quince años, quizás más, no te han visto mis ojos, ¡Oh madre Patria! . . . Yo te saludo, campo extenso, perfumado . . . ¡Salud, tú bosque soberbio, que con tu melodía acaricias los cielos . . . Yo te abrazo, mi aldea natal, sonriente desde tu loma."

Ya no sintió ni enfermedad ni cansancio. Reavivóse el fuego en sus ojos, renovóse el vigor en su pecho.

"Bendita, seas, madre Patria . . . Tú me engendraste, tú me regeneraste".

Buena gente, hermanos míos: yo tenía salud y Patria. Solo luego de haber perdido ambas, se abrieron mis ojos. Entonces comprendí lo que son la salud y la patria."

Ivan Cankar

¡La Patria! Qué hermosa palabra . . . Cada corazón noble vibra emocionado al pronunciarla. Tantos sentimientos despierta en el alma que pueden hasta ofuscar el juicio. Muy bien saben éso los impostores de las masas por lo que se valen de la "patria" con tanta frecuencia para el disfraz de sus intenciones perversas. En nombre del patriotismo ocultan sus egoísmos individuales o colectivos de la raza, casta o clase social. Por ellos terminan muchos con perder a su patria.

Por eso es muy importante tener ideas claras acerca del patriotismo, para no caer en errores cuyas consecuencias son fatales.

¿QUE ES EL PATRIOTISMO?

Es la realización del primer y máximo mandato evangélico que nos impone amar al prójimo como a nosotros mismos. Esta ley es universal y base indispensable de la vida ordenada, es resumen de todas las leyes morales según san Pablo:

"No tengáis otra deuda con nadie que la del amor que os debéis unos a otros, puesto que quien ama al prójimo tiene cumplida la ley. En efecto estos mandamientos: no cometerás adulterio, no matarás, no robarás, no levantarás falso testimonio, no codiciarás y cualquier otro están recopilados en esta expresión: amarás a tu prójimo como a ti mismo". (Rom 13). Tan es así que ninguna obra buena de nada vale si no va revestida de caridad, pues San Pablo, luego de enumerar actos heroicos que pueden hacerse dice: ". . . Cuando yo distribuyese todos mis bienes, entregara mi cuerpo a llamas, si la caridad me falta, todo no sirve de nada" (I Cor 13).

"Haciendo la verdad con caridad crezcamos en Cristo" (Ef 4, 15), significa que ni la misma verdad en sí no basta. Tiene que presentarse en el humilde traje de la caridad, para convencer y conquistar, pues "Dios es caridad y el que permanece en caridad en Dios permanece y Dios en él" (I Juan 4, 16) La caridad, el amor sacrificado y desinteresado hacia Dios y hacia el prójimo es la norma que pone cimientos sólidos para la dicha terrena y la salvación eterna. Cualquier egoísmo, sea espiritual o material, por más que se encubra con frases hermosas, está condenado con la palabra y el ejemplo de Jesús, pues como El se entregó por nosotros, indignos e ingratos, antes de que nadie le haya demostrado su amor, así debemos corresponderle o imitarlo, dando también nosotros la vida por los demás. "Si alguno dice: yo amo a Dios, al paso que aborrece a su hermano, es un mentiroso . . . ¿Cómo puede amar a Dios a quien no ve, si no ama a su hermano a quien ve? (I. Juan 4).

El precepto de amor sobrepasa el cuadro de la familia y se extiende hasta el prójimo, pues a todos

Un cuadro de las pinturas del Santuario de Višarje. Los ángeles llevan a Ntra. Señora al lugar elegido por Ella. Angeli neso Marijo iz Žabnice na Sv. Višarje.

hemos de considerar hermanos, ya que todos somos hijos del mismo Padre Celestial. Cuanto más lazos hay por medio tanto mayor es el deber de amor. La vida común, el trabajo, intereses, ideales, peligros, idioma . . . y otros factores más son los que establecen la intensidad de obligaciones mutuas que se concretan en un patriotismo heroico, amor desinteresado, que imitando el ejemplo de Jesús, debe ir hasta inmolarse su propia vida por los demás, cuando es necesario.

CUIDADO CON EL PELIGRO.

Justo es procurar cada cual individualmente su bienestar material. Pero muy frecuentemente se sucumbe al egoísmo que no respeta derechos ajenos y que hasta descuida su alma. Los vicios que proceden del amor propio desordenado y del apeyo a las cosas perecederas son causa de grandísimas injusticias, desgracias, lágrimas y finalmente condenaciones eternas. Pero el mismo mal se puede introducir también en grado superior en la vida social, sintetizada en la patria, para llegar a caminos torcidos. Eso provoca odios de clases, pueblos o naciones.

Y peor todavía, porque el egoísmo colectivo puede ponerse un disfraz más engañoso que el egoísmo individual, siempre feo y patente para todos los que pueden ser sus víctimas . . . En procura del interés de una familia o de un pueblo puede el egoísmo aparentar hasta aspecto noble y engañoso para incautos. Eso nos explica, cómo ha podido seguir con ciego fanatismo toda una nación enorme una idea tan falsa como el nazismo, ejemplo clásico del egoísmo colectivo de una nación, que atropelló contra todos los demás pueblos con exigencias contrarias a toda justicia.

No sólo para el individuo sino también para toda una nación vale la palabra de Jesús: Para nada sirve ganarse todo el mundo si uno se condena . . . No se vive en esta vida para tener campos, palacios, honores, riquezas, amistades, placeres . . . Todas esas cosas no son más que medios, con los cuales mantenerse y a las cuales usar ordenadamente como justos administradores que somos de todo lo que Dios ha proporcionado a cada uno para merecer la dicha eterna. El abuso tiene graves consecuencias para el tiempo y la eternidad.

Como los bienes materiales así es también "la patria" solo un medio, una escalera, que ha de servir a los hombres para ir subiendo hacia su dicha definitiva. En ella han de hacerse productivos los talentos más geniales, los dones recibidos para el bien común. La patria ha de ser como la mesa, a la cual

han de poner todos lo mejor de sus dones y de la cual todos han de porticipar con justa medida que debe determinar la verdadera caridad fraternal. El bienestar económico, la seguridad de la vida pública, la ciencia, el arte, los tesoros de la belleza, de las letras, del pensamiento . . . todo lo que necesita el hombre con alma inmortal, debe asegurarlo para uso de todos, la autoridad que presenta la patria.

EL FUNDAMENTO DE LA PATRIA

¡Todo! Y especilmemente lo principal para el hombre que tiene el alma inmortal: la vida según os mandamientos de Dios. Los ideales patrios deben estar siempre conformes con los ideales del alma. Alejarse de esta norma es trastornar los planes divinos e ir a la ruina. La Patria que prescinde de Dios y de la moral cristiana llevará tan necesariamente a la ruina como un tren que sale de los rieles. Para convencerse de éso basta leer pocas páginas de historia. Las trágicas ruinas de grandiosas ciudades con sus "culturas" sepultadas entre escombros lo documentan a todos los que tienen sano juicio. Los horrores de la última guerra, indescriptibles e increíbles, son una acusación innegable que muestra hasta donde llega el hombre cuando divorcia sus ideales terrenos de los eternos que han de iluminar su camino a través del valle de lágrimas.

La patria terrena es la antesala de la patria eterna. Si deja de serlo, pierde su verdadero sentido. Por éso tiene la patria deber de proteger también la religión y disponer todas sus leyes y prácticas en pleno acuerdo con las normas evangélicas. Cuando se da a la patria terrena precedencia ante la patria eterna seguirá pronto el durísimo castigo de perder la patria terrena todos y muchos también a la eterna, y cuando la patria terrena llega a conflicto con los intereses de las almas inmortales, falla en lo esencial de su razón, pues, por los designios divinos es misión suya facilitar a sus súbditos la travesía tranquila de este valle de lágrimas hacia la patria eterna. Pero si se apoderan del sublime ideal de la patria terrena individuos que la desvinculan de las leyes eternas, que sacan a Dios de los altares y se ponen allí a sí mismos, que dejan de gobernar en el nombre de Dios y lo hacen en el nombre suyo o del partido que les llevó al poder, perdió la patria su fundamento porque se alejó de la justicia y de la verdad, las cuales junto con la caridad, hacen la vida soportable. En el organismo de la patria entró el microbio de la mentira y el error que securirá descomponiendo a la sociedad con celos, odios, abusos, rencores, descontentos estafas, fraudes contra los cuales ya no habrá más remedio eficaz, pues todos los vigilantes, multas, cárceles, reformatorios, tribunales y abogados no podrán más restablecer el orden que solo puede existir sobre el código de la ley divina.

NO HAY PATRIA SIN SACRIFICIO

Como el hogar reclama abnegación de sus miembros para brindar a todos la felicidad, así también la patria. Los actores de la vida de la patria, dan el máximo rendimiento si les impulsa un amor desinteresado; ellos mismos por su parte sacan así el mayor premio, no digo en su sueldo, ya que la patria no puede ni apreciar ni pagarlos debidamente, sino que es Dios el justo premiador para dichas obras. ¡Si! La nobleza de la intención es lo que debe guiar a los que desempeñan la actuación pública. De lo contrario saldrán perdiendo en la cuenta final ellos; y los pue-

blos, víctimas de esos explotadores pueden caer en horribles catástrofes.

Hay muchos que tienen la patria en la boca, pero no porque ellos quieran servirla, sino que quieren que la patria les sirva a ellos. No consideran la patria como la comunidad de sus hermanos con quienes tienen el deber sagrado de darles lo mejor de lo que pueden; no la tratan como a la querida madre de la cual tanto han recibido gratis; no quieren entender que la Providencia divina les colocó en aquel ambiente y les regaló con aquellos talentos para que generosamente beneficien a los demás y no para vanidad y gusto de ellos.

Hoy día se habla mucho del patriotismo. Levántanse monumentos y componen himnos, erigense mástiles y glorifican los próceres . . . ¡Qué pocas veces se hace eso con desinterés! Los que más rematan el patriotismo son aquellos que de la patria viven; son aquellos que la estafan si pueden; traicionan cuando les conviene, calumnian cuando no son ellos los que la representan . . . Las patrias, que han sacado de su programa a ley de Dios, se transformaron en empresas, donde se hacen competencia sus explotadores. Al pobre "Juan pueblo" queda el derecho de aplaudir a sus opresores y el deber de proporcionarles recursos abundantes para las túnicas patrióticas y festejos patrios. Mientras se despoja al pueblo de lo más indispensable y se le exigen esfuerzos sobre-humanos, bajo cualquier pretexto deslumbrante, se divierten "los patriotas" y se hacen componer elogios, nombrar en calles y plazas . . .

¡Ay, que cinismo! Donde no se reconoce a Dios, donde se quita al Crucifijo el lugar en la aula del colegio, universidad y tribunal, donde a la ley de Dios se la reemplaza con la ley civil, dejan de ser los hmbres hermanos y la multitud cae en la esclavitud de los tiranos que pretenden para ellos el lugar que quitaron a Dios. Allí ya no hay patria. Es una cárcel, es un campo de concentración, donde falta el elemento principal de la dignidad humana, la libertad, con la cual uno puede hacer bien al projimo y servir a Dios como es su deber de criatura, ciudadano, hermano y cristiano.

De la patria no quedó más que la dulce palabra. La patria es como la casa. Si se la descuida, la invaden pronto los insectos y sufre desperfectos por la inclamencia del tiempo. Es cierto que los primeros responsables de la patria son sus altos conductores. Pero como ellos tan fácilmente caen en la corrupción, toca el deber de cuidar a la patria también a los simples ciudadanos. En los tiempos democráticos se les brinda con las elecciones la oportunidad de limpiar el lastre y a los aprovechadores. En esos momentos es bien grande la responsabilidad del elector, de no dejarse deslumbrar por lindas frases ni amedrentar con las amenazas. No solo en el tiempo de la guerra se exige heroísmo. También en la mesa electoral hay que ser valiente, sin considerar ni al amigo personal ni las promesas halagadoras ni programas utópicos . . . Dios nos impuso el deber de amar al prójimo y cuando este amor impone sacrificios grandes, hemos de demostrar que somos dignos de una patria gloriosa en la tierra y merecedores de la otra patria, ya no expuesta a los abusos de los malvados, que es

LA PATRIA CELESTIAL

El concepto de la patria adquiere pleno sentido recién en relación con la eternidad, donde nos espera la patria eterna. No es una ilusión de espíritus dé-

biles, ni invento de los capitalistas y poderosos de la tierra para amansar con ella a los súbditos . . . Todas las veces que en la historia la gente apostató de las esperanzas eternas y se entregó a la fabricación del cielo en la tierra terminó en ruinas. Se pueden olvidar esas tragedias, pero las almas ya no pueden salvarse más. Siempre que la gente ciega se deja guiar por ciegos, caen en el hoyo . . .

Todas las cosas de este mundo son tan sólo medios o gradas de la escalera que ha de conducirnos hacia el cielo. Quien las toma en otra forma, resulta esclavo de ellas. Finalmente llegan a servirle de combustible en la condenación. También la patria terrena es medio en el camino hacia la patria celestial. Ella incluye tantos seres queridos, bellezas y riquezas inapreciables, estímulos para trabajos y sacrificios . . . Pero al fin y al cabo no es más que una morada transitoria y un campo de trabajo en el cual ganarse la entrada a la definitiva patria de los felices salvados. Facilitar a sus ciudadanos la travesía segura a través de este valle de lágrimas, trabajar para el alivio de los sufrimientos, ayudar a los necesitados, asegurar el libre ejercicio de los deberes humanos, proteger al inocente contra el injusto, la verdad contra la mentira, los indefensos contra la violencia, defender el orden moral en la base de la ley divina, procurar el bien público, cultivar los valores materiales y espirituales, hacer cuanto se puede para amenizar la vida, enriquecer el espíritu y ennoblecer las almas, esta es la misión de la patria terrena y otra mayor no tiene.

Por lo tanto la patria deja de serlo cuando sale de este paso. Ya ninguna autoridad puede pretender obediencia, pues ninguna autoridad existe si no está en acuerdo con el destino eterno del hombre. Mientras se puede suponer buena fe en los gobernantes, y en cuanto no impiden derechos legítimos de conciencia, se les debe todavía respeto en lo que es misión de la autoridad secular. Pero si llegan a tomar actitud hostil

contra las supremas normas divinas y religiosas, si declaran la guerra a Dios y a la Iglesia entonces hemos de penetrarnos del supremo deber: A Dios hay que obedecer antes que a la gente.

Nos encarga Jesús: "Si tu ojo derecho es para ti ocasión de pecar, sácalo y arrójalo fuera de tí, pues más te vale perder uno de tus miembros que no que todo el cuerpo sea arrojado al infierno . . ." (Mat 5, 29). Hasta a su ojo derecho y la mano y el pie debe de sacrificar uno, cuando lo pone en peligro de perder la patria eterna . . . Pues no hay ningún valor terreno tan grande que pueda indemnizar la pérdida de la feliz eternidad.

No hay pues ningún ideal nacional superior al ideal de la patria eterna y malos negocios hace quien subordina ideales religiosos a los ideales nacionales. Hace malos negocios, por que sucumbe a un error o engaño. Los ideales nacionales y patrias terrenas pueden conducir los pueblos al bienestar solo por los caminos de la verdad, justicia y caridad cristianas, cuya intérprete autorizada es la Iglesia Católica.

La mezquindad humana, la ignorancia, la malicia y las fuerzas infernales complican con frecuencia la situación hasta dejar a la gente completamente desorientada. Por el espíritu materialista se antepone a veces los intereses materiales de la vida terrena a los espirituales. Pero con eso se comete siempre un error gravísimo, cuyas consecuencias son calamidades tan horribles como la guerra pasada.

Si los ciudadanos de todas las patrias del mundo tuvieran bien en cuenta, que "de nada sirve ganarse a todo el mundo — pero condenarse", bien mantendrían la fraternidad universal y todos tendrían superabundancia de todo lo que es necesario en la vida.

Y siempre, cuando la gente da más importancia a la patria terrena que a la celestial hace con eso minar su bienestar material y corre peligro de perder la dicha definitiva en la patria celestial.

Barke pri Vremah. 27/3. 46. je umrl od bolezni 66 letni

† **Karlo Cepar** (Gašparjev).

5 dni pred smrtjo je še pisal hčeri v Argentino, da je namenjen sem. Doma je še živa žena. Sin Vladko se je oženil 4 tedne pred očetovo smrtjo. Zdrava je sestra Valerija por. Ambrožič. Tukaj so hčere Viktorija por. Korošec, Marija por. Kranjec ter Dragica por. Fatur.

Maša bo pri sv. Rozi v septembru.

Šembije-Knežak 27/3. 43 je umrla

† **Jožeta Fatur**, stara 77 let,

od žalosti ki jo je zadela z zgubo sina, ki je bil ubit 27/ 4 42, doma in tudi žena ranjena.

Pri Šehtičevih je bomba ubila 8 letnega Srečkota, ko so se otroci igrali.

V Šleziji, v Breslavi v izgnanstvu je umrl

† **Martin Veble**, star 69 let

Doma je bil iz Sela pri Brežicah, kamor se je ostala družina vrnila in našla ves dom izropan. Tukaj žaluje za očetom Martin Veble.

V Apačah, Sv. Lovrena na Drav. polj. je umrla

† **Tereza Valentan roj. Intihar**

3/3 45, na jetiki. Za mater otrokom je prišla Ana, sestra rajnice, s katero se je vdovec poročil. Tukaj žaluje sestra por. Veble.

V Murski Soboti je umrl od betega 1944

† **Mikloš Rajbar**, star 78 let.

Bil je krojač. Za njim žaluje doma žena. V Evropi 2 sina in 1 sestra, v Montevideu sin Albert, v Buenosu hči Erži por. Zohar.

V Turnišču je umrla od betega

† **Marija por. Horvat in Tivadar.**

Stara je bila 62 let. Za njo žaluje v Montevideu hči Bara H. por. Rajbar.

BAKOVCI-MUR. SOBOTA. Piše Marija Horvat hčeri Terezi por. Šeruga. Smo živi in zdravi. Sin Pišta študira v Ljubljani za arhitekta, živi pri sestri Rezi ki por. v Ljubljani. Mož je zid. mojster. Smo nagi in bosí. Vse so nam odnesli Vogri, potem Nemci in poslej še Rusi.

Bojna nam je vzela 3 brate

† **Jožef Žokč**, je umrl star 35 let

† **Lojzek** je spadnol na bojni star 33 let,

† **Pištek** se je zgubil stari 27 let.

Doma so še živi oče, 2 brata, 3 sestre. Tukaj pa jaz, Cilka por. Gomboc.

Maša za rajne bo na Avellanedi.

SEMIČ. Blizu Semiča sta bila ubita 13. 11. 44 župnik Erklavec in brat Melhijor, oba križevniškega reda.

Neznanimo Vam žalosten glas, da smo zgubili našo lubo Mater staro 83 let

† **Katarino Šeruga**

umrli so 18/12 45 v Pečarovcih v Prekmurju. Prestali so dosta žalosti in trpljenja. Mi si zanjov prosimo luboga Boga, da jim plača vu večnom življenji se trude ino britkosti, štere son trpeli za nas. Naj njej bode lahka gruda, nam pa žalost na našem srci, štero žalujemo za njou: tri sini s famijou vu Južni Americi Juan in žena Lina, vnukinja Esther Luis z ženo Ano in Emo in Emilijou Franc z ženo Terezo in Emilijou.

Maša za rajno bo na Avellanedi 11. aug. ob 10. Zapoje se žalnico.

Sporočamo vsem poznanim da je umrl

† **Jožko Benkič**

iz Topolovcev, Prekmurje, v bolnici v M. Soboti 10/3 1946 od betega ki je prinesel iz Hamburga.

Obžaluje doma sina edinca mati Ana i tu stric Jožef z ženo Justino.

Maša za rajnega bo pri Sv. Rozi.

V Čepincih so umrli od betega

† **Mikloš Ozvald**, star 77 let.

Doma so še živi mati Ana, pogrešan brat Karel, oženjen. Ima deco. V Franciji 3 sestre, v Argentini pa jaz Imre Ozvald in moja famija.

Maša za njega bo na Avellanedi.

PO ARGENTINI SEM IN TJA

V Patagones imajo salezijanci več lastnih vzgojnih zavodov, kakor sploh na vsem jugu, kar je niže od Bahije Blanke, kajti oni so vse od začetka pionirji izobrazbe in gospodarskega napredka za vso Patagonijo in tudi za sosednji pas provincije Buenos Aires. (Pod Patagonijo spada vse ozemlje južnih teritorijev od Rio Negro in Neuquena, pa vse do Ognjene zemlje).

Spet je zabrlizgal vlak in nas ponesel dalje. V veliki vijugi obkroži Patagones in nato čez znameniti most in že smo bili v Rio Negro. Viedma je prva postaja. Mesto leži nekoliko vstran in vtegne imeti do 15.000 prebivalcev, toda videti iz vlaka ni drugega kot svetli pas reke in čolne, s katerimi se prevažajo ljudje, kajti mosta ni, ki bi vezal obe mesti, ki si ležita ravno nasproti. Hiše so vse skrite med drevjem, visokimi akacijami. Tamkaj je sedež škofije za Patagonijo. Škof je priljubljeni Mons. Esandi. Sedaj je tamkaj za kaplana naš rojak Mario Perkat, ki je imel lani med nami novo mašo.

Spet je zganil vlak in nas ponesel v tegobno puščavo, katera spremlja železnico vse do San Antonio Oeste. Prašni oblak je oznanil, da smo v kraju, kjer že dolgo ni bilo dežja. Če smo zapirali okna, nas je znotraj dušila vročina; če smo jih odprli, je oblak prahu vdiral v voz. Tako smo brzeli skozi enolično puščavo. Nikjer se ni razmaknilo siromašno grmičje. Komaj je dalo mesta skromnim kolibam železniških postajic, katere se drži morda tudi še orožniška čuvajnica in nemara še šola za otroke, ki žive po kdo ve kod skritih rančih ovčjih pastirjev. Sem pa tja se je videlo nekaj ovac in še kak noj je samozavestno dvignil glavo in jo nesel kot opazovalni stolp tja proč od hrupnega vlaka . . . Daleč tam na obzorju je pa modrelo morje in je pogled na njegovo sinjino blažilno vplival, da smo manj občutili pekoče sonce.

O POLNOČI NA CESTI . . . IN "YETA"

Dobro se je držal vlak. Točno ob uri smo obstali v San Antonio Oeste, ki je menda eden najbolj žalostnih krajev na svetu. Vse je drvelo, kot da so v skrbeh, če bo za vse prostora. Pet velikih pulmanov je stalo tamkaj in so nas dvignili, da nas odpeljejo v pulmanovo postajo, kjer je treba urediti vse formalnosti za vožnjo, ki bo končala šele v Punta Arenas.

Kar gledal sem. Kam le bo šel ves ta narod? Med tem so tehtali našo prtljago, nam izdali vozne listke in nas odslovili do 22 ure, ko odidemo. En obisk še v cerkev, skromno leseno cerkvico, ki me je spomnila na č. g. Perniška, ki je bil v tem kraju tudi eno leto kot kaplan. Sedaj je cerkvica bolj lična! In tudi pod ne škriplje nič, kakor je pred leti, ko sem imel tukaj sveto mašo. En očenaš za neznane rojake, ki tamkaj okrog žive, še nekaj za druge, kateri so molitve potrebni in željni in še nekaj za one, katerim se zdi, da je molitev nepotrebna stvar, čeprav so jo ravno oni najbolj potrebni, da bi jih božje usmiljenje rešilo nesreče, katere se oni sami prav nič ne boje, ker nanjo ne mislijo in je zares ne vzamejo . . . Ne vem zakaj sem prav tam občutil posebno živo silno potrebo molitve, katero imajo premnogi boguodtujenil . . . Morda zato, ker so kakor grmiček sredi puščave, ki borno čemi, brez sadu životari in se svojega uboštva niti ne zavéda . . .

Iz molitve so me zdramili s klicem na večerjo. Brez kuharice, brez strežnika, je bilo kosilo gotovo. Saj v apostolskem uboštvu tistega kraja duhovnik komaj dobi za lastno potrebo. Od kje naj vzame za strežnike. Sicer pa je bil župnik sam tudi sopotnik z nami in nam

je že opoldne na vlaku on postregel. Sedaj pa, ko je prišel domov, kar predpasnik na talar, krompir v lonec in nekaj jajc v kozico. V eni uri je bila večerja gotova.

Ura nas je klicala. Torej z Bogom in na svidenje, če Bog da! 5 dolgih voz je čakalo. Moj listek je nosil številko C. 3. Izvrstno mesto, ki sem ga mogel prav oceniti šele čez čas, ko smo že jadno brzeli v gluho noč. Udobno sem stegnil noge, se naslonil in zadrimal. Lagodno je brzel voz. Le redko nas je ošinila luč voza, ki nam je prišel nasproti. Postali smo za hip, da vidi šofer, kaj je treba kamijonu, ki je obstal. Že smo se pognali dalje, pa ne za dolgo. Kar na lepem smo obstali. Iz temnega voza, polnega smrčanja, se je oglasilo vprašanje, "Kaj je?" in še in še. Toda šofer je imel drug opravke kot ta, da bi nam dajal pojasnila. Nekateri smo zlezli ven. Mogočna luna, v vsem blišču, nas je obdala s temnimi sencami, ko smo motovili tam okrog in iz dalje prisluškovali bučnemu morju, ki valuje menda kak kilometer od tam in buta ob neupogljivi breg.

Čez pol ure so nas pozvali spet na voz a je bilo samo za nekaj malega, ker kmalu smo spet postali . . . Ni bil naš voz. In hvala Bogu da ne, ker bi imel opravka z vražarskim narodom. Saj smo bili trije duje voz pred nami, kateri je nagajal in je to pot dal za hovniki notri in bi gotovo rekli, da je "yeta" . . . Bil celo uro dela. Mesto da bi bili ob 2 zjutraj v Puerto Lobos, smo prišli tja šele, ko je začela vstajati jutranja zarja. Kar mrzaj je postalo in je bilo kaj prijetno v zakurjeni sobi hotela, kjer postrežejo s toplim čajem ali s čašico žganja ali kar si želiš. Ni bilo vse to brez romantike, toda v moje račune ni šlo, ker jaz sem imel preračunano, da bomo ob 7 uri v Trelew, kjer bom imel sveto mašo in nato še eno uro, da koga obiščem, pa smo zgubljali čas po potu in nato še po oštarijah, kot starokrajski furmani . . .

Bila je že ura 5, ko se je naš voznik slednjič le zganil in smo se pognali dalje, toda prav počasi, čeprav je cesta kaj lepa. Na levi je blestelo sinje morje zaliva San Matias, na desni pa pusta gmajna, iz katere se je pa sem pa tja nsmehnil dom, z belim obrazom pod rdečim klobukom. Tam iz dalje pa je stegnil dolgi vrat vodni mlin, napovedujoč, da je tudi tamkaj našla mesto estancija. Čez 2 uri vožnje se je nenadno odprl pred nami nov svet. Iz planote, na katero smo nevede kdaj splezali, se je odprla dolina novega zaliva, v katerem leži Puerto Madryn, najbolj naravno in najbolje zavarvano pristanišče cele Argentine. Zdrveli smo navzdol skozi prašno mesto, kjer smo se zadržali pol

Ivo Selj na dan Prvega sv. Obhajila v Trstu 1944.

V prejšnji številki smo objavili odlomek njegovega pisma stricu Ludoviku. Prav isti čas so bili hudi bombni napadi. Kot vidimo, sta on in njegova sestra (stran 157) kar lepo oblečena.

ure in nato dalje, spet v vis, čez planoto in navzdol kjer se je naselilo na bregu reke Čubut mesto Trelew, ki je najvažnejši kraj tiste zone. Bila je ura že skoraj 10, ko smo prišli, a jaz nisem mnogo iskal in povpraševal, temveč sem takoj pohitel v cerkev in sem še dobil priliko, da sem opravil sveto mašo. Še sem se poslovil od potnih tovarišev, s katerimi smo potovali vse od Bahije Blanke, pa je spet bilo treba sestiti v voz, ki naj pride tisti dan ob 17 uri v Comodoro Rivadavia? . . . Le kako naj pride, če je pa ura že 11 in če je do tja čez 400 km daleč? Saj imamo že čez 2 uri zamude . . . Pa bo že Bog dal!

ČEZ MRTVO PAMPO

Čubut je dežela južno od teritorija Rio Negro, Arroyo Verde, nekako sredi pota med San Antonio Oeste in Madryn, ravno na jugu zaliva San Matías, je meja med obema deželama. Meri ta dežela 226.000 km², in ima komaj kakih 70.000 prebivalcev. Glavno mesto je Rawson, toda najvažnejši kraj na severu je Trelew, ki ima kakih 6000 preb. Leži v lepi dolini ob reki Čubut, kjer so se naselile prijazne čakre. Iz vzpetine na severu, od strani Madryna, se odpre očem prijazna dolinica, polna zelenja, preprežena z vrstami topolov, ki označujejo kod tečejo namakalni kanali. Brez umetnega namakanja seveda ni tamkaj ničesar, ker dež je tam le beseda; poznajo ga po pripovedovanju. Pred dobrim letom je pa prijazna dolinica doživela dan groze. Velik naliv v višjem toku reke, je dal tako silne množine vode, da je reka razdrla nasipe, se razlila v nižje ležečo ravan, opustošila večino plodnih njiv in vrtov in slednjič zastala v nižini ter stvorila nevšečno močvirje, v katerem še sedaj po enem letu, čaka zastana voda, da jo popije sonce. V mnogih čakrah je še sedaj vidno opustošenje. Mnogo drevja je posahnilo. Na povratku, ko sem opazoval spomin tiste tragedije iz zračne višave, sem še prav očitno videl prazne lise sredi zeelnih vrtov. Trelew, že sicer znan po mirijadah komarjev, je bil to leto nekaj strašnega, kajti nastale močvare so bile pravi raj za ta mrčes . . .

V Trelewu je kakih pet Slovencev, ki imajo tam čakre. Doma so iz Prvačne in Oseka. Imel sem namen, da jih kaj poiščem, toda nevšečne zamude nočnega potovanja so mi vzele čas, s katerim sem računal. Saj sem komaj imel pičlo uro zato, da sem opravil sveto mašo v skromni kapeli . . . Trelew niti cerkve še nima, temveč le zasilno kapelo. Poslovil sem se in že smo bili gotovi. Čakal me je isti sedež, toda v drugem vozu. Udobno sem stegnil noge predse, kjer sem imel prav lep prostorček in menil: malo bom dremal, malo bom spal, pa bo šlo . . .

Račun brez krčmarja je bil to. Naš voznik se je še motal okoli voza in nekam sumljivo stikal vsevprek. Slednjič je odprl vrata pred mano in porinil predme — pručko . . . "Hvala lepa, je nič ne rabim", sem pohitel, da bi ga prehitel, kajti takoj mi je vstal sum . . . "Ni za vas" je hitel pojasnjovati in že je posadil na pručko malo deklico . . . Jaz pa sem seveda moral potegniti moje noge nazaj in se odreči udobnosti, katera bi mi po pravici pristojala . . .

Bomo že kako. Važnejše kot moje noge so pulmanova kolesa. Da bi se le ta prav gibala, tako sem sprejel prisiljeni položaj. Pognali smo se. Kmalu se začne pot spenjati v breg. Brzo je pognal, da je vse prašilo. V lagotnih vijugah smo se gnali v vis v "Pampo muerto". Kmalu je ostala za nami zelena dolina reke Čubut; obdala nas je tegobna puščava. Nizko in redko grmičevje je kakor nagrobni spomenik zablodelim ovcam, katerih žalostni konec oznanjajo lobanje, ki se belijo tu pa tam. Bedna žival je zastoj iskala kapljo

vode dokler ni skopernela žeje. Zastoj napenjaš oči, da bi videl kako streho ali vodni mlin. Le tam v dalji se ti zdi da vidiš sinje morje, toda čez hip se uveriš, da je samo privid, fatamorgana . . . Kamor nese oko ne vidiš naslednji hip drugega kot borno puščo, skozi katero se vleče beli trak, ki je cesta. Od hipa do hipa smo planili čez premosten jarek — "guardaganado", ki meji eno estancijo od druge. Žična ograja je švignila mimo nas, čez nekaj hipov smo opazili kako stotino ovac, cesto nam je preprečkala skupina guanakov, tamkaj dalje so plavale nad grmičjem glave nojev . . . pa je spet vse življenje zginilo in spet ni bilo 10 ali 20 km nobenega sledu življenja, razen ceste po kateri smo drčali. Ni bilo voza pred nami in ne za nami.

Slednjič je mož postal. Hotel je dognati, če se je vozovom za nami kaj zgodilo. Poskakali smo za hip ven, toda hitro smo uvideli, da je bolje v vozu. Zunaj je kar gorelo vročine. Daleč za nami je napovedal oblak prahu, da nam slede drugi vozovi. Naš voznik nam je dal znamenje: Dalje. Pred mano je že sedela deklica na pručki, jaz pa, da bi olajšal delo šoferju potegnem vrata sunkoma, kot je treba, da se pošteno zapre. Tresk! . . . Zazvenčalo je steklo. Grdo me je pogledal voznik . . . Le zakaj? Kmalu sem videl. Steklo se je zdrobilo . . . Na, sedaj pa ga imaš! Naj mi predlože račun za kakih 20 pesov, ko sem vse že tako točno preračunal! Nak, tisto pa ne! Če imajo oni slabo pritrjena stekla, to ni moja krivda. Pa, ali naj me še štrafajo zato, ker sem hotel olajšati delo vozniku, ki sam ni mogel seči do vrat, da jih zapre?

"VAMOS HOMBRE" . . . PRAV JIM JE,

je kričal zadaj potnik. Zakaj pa nas vozijo kot da smo sardine. Po človeško naj nas, kot po človeško plačamo. Vsi so mu pritrjevali. Nek sopotnik se je pa domislil, da bi bilo odveč, če bi esredi mrke puščavi bili tudi putniki puščava. Prikazala se je steklenica "rakije" . . . Prav prave rakije, s tem imenom na steklenici in s tako steklenico. Slednjič tudi — vozniku, pustežu, kot samo on, ni preostalo drugega, da je moral v kompanijo z vsemi. Dva sopotnika, duhovnika iz Córdoba, izborna pevca, sta pa vzdignila veselo pesem, da smo kar pozabili na vročino dneva in tudi na pozno uro, kajti davno je že bila proč ura obeda, pa smo bili še daleč zadaj.

Šele ob tretji uri popoldne smo spet ustavili in tamkaj nas je čakalo kosilo in mal oddih. Voznik pa, ali je pozabil, ali pa si ni upal sprožiti zadeve s tistim steklom. Najbrže je vedel, da bo cela revolucija, če bo kaj sitnaril, zato ker so vsi sopotniki že preje na ves glas povedali, da je firma sama kriva, ker ne skrbi za okna tako kot bi morala.

Spet smo pognali dalje. Preje ravna pustinja je začela valoviti. Po grapah in doleh, ki so kazali vse več zelenja in vsak čas kako čedo ovac, skupino guanakov ali nojev smo brzeli dalje. Tam nekje v dalji se pokažejo značilne patagonske mesete, z ravnim grebenom in strmno odrezane. Še ena postaja nas čaka in nato še poslednjih 100 km.

Tone sonce tone, za zelene gore . . . Kdaj je že minila sedma ura, ko bi morali biti v Comodoru . . .

Saj bo že devet, pa vendar še visi sonce nad obzorjem. Začeli smo se spuščati nizdol; sonce je zginilo za hip za brdom, a čez hip nas spet pozdravilo. Zajec nam je prekrizal pot. Hitel je na večerno pašo. Že ve, da je tamkaj onstran brda zelena čakra. Še enkrat nas je pozdravilo sonce izza temnega brda, nato je pa ugasnilo, mi pa smo se pognali nizdol v mračno globel. Cesta se je zaplela med bregove, po katerih so zabliskale redke lučke, ki so napovedale, da tamkaj stoje

že petrolejski stolpiči. Skozi zeleno dolinico smo brzeli, zajci so nam skakali čez pot; na vse strani so tamkaj plodne čakre, kajti strmina daje obilje studencev, kateri namakajo zelenjadne vrtove ob vznožju praznih goličav. Že se začno kazati tudi skupine drevja, med katerimi stoje prijetni domovi. Tamle se pase samozadovoljna skupina krav . . . Puščava je za nami.

Zadnjih 30 km pred Comodoro je več raznih naselij. Astra, Diadema, Ferrocarrilera, YPF imajo vepovsod svoje vrelce. Skozi mrak, ki se je že gostil v noč so se utrinjale stotere lučke, katere označujejo petrolejske vrelce. Neslišno so kimali čudni stvori, katere goni pri črpanju elektrika. Noč in dan, brez prestanka črpajo tekočino iz globine 1000 i nmorda še več metrov, jo točijo v cevovode, ki preprezajo vso pokrajino, jo porivajo v ogromne tanke, ki pošiljajo vsebino v destilerije ali pa na barke in dalje v Ensenado ali Bahijo Blanco, kjer se destilira nafta.

Ugasnili so zadnji sledovi večerne zarje. Cesta se je skoro dotaknila morja, ki je zaiskrela pod žarki električnih luči, a je že spet ostalo za nami. Zbrzeli smo že skozi Km 3 in še po slikoviti ožini tik morja, pa smo bili v Comodoro. Ura je pa bila že čez deset.

MESTO KOMARJEV — STENICE . . .

Čeprav smo prišli tri ure pozneje, kot po voznem redu, je bilo vse črno naroda. Kar hitro sem opazil Stankota Kokoravca, Jarca, Petra Martiniča in Vilagoša . . . Menda čakajo name. Kar hitro smo se našli, si stisnili roke in še peti znanec, kateremu sem šele tedaj zvedel ime: Andrej Nardin. Kar hitro je bila na mizi večerja in v prijateljskem pomenku je bila nenkrat ura pozna!

Kam pa spat? Dobri rojaki so imeli vse preskrbljeno. Toda če se oddaljim, kako bom zjutraj ob pol pete že na mestu? Kdo me bo budil? Bolje je, da nikomur ne delam nadlege s tem . . . Toda v hotelu tudi ni postelje! Pa se je le dobila.

Poslovali smo se. Naročil sem gospodarju, naj me gotovo pokličejo pravi čas, da ne bo tako kot v Tandilu pred leti, ko je zaspal sereno, a na srečo niso zaspali komarji, ki so me zbudili za vlak . . . Od vepovsod se je kmalu slišalo smrčanje in menda sem tudi jaz pristavil moj inštrument k skupnemu koncertu. Spalna soba je namreč le s špansko steno predeljena na več prostorov

Kdo ve kod so me nosile sanje. Menda so me preganjale neke zverine, pred katerimi sem brezuspešno bežal . . . Vem to, da sem se zbudil in kmalu tudi dognal, kakšne zverine so me motile. Nažgal sem luč, in . . . vse je gomazelo po beli rjuhi. Nagnusni mrčes! Vse polno stenic je imelo slastno večerjo na moji koži. Pogledam na uro. Prav tisti čas pa je potrkalo na moja vrata . . . Pa naj bo! Naj jim tekne! Da mi le spanja niso ukradle! In na srečo, da sem imel obleko daleč proč od postelje, da mi ni golazen zalezla vanjo.

Na mašo tisti dan, 31. jan. pač nisem mogel misliti. Kar hitro sem bil torej nared. Spet sem dobil isto mesto za nadaljno pot, toda tedaj brez pručke spredaj. Zabrnelo je. Pognali smo v jutranjo temo, kmalu smo se izmotali iz mesta in pognali v klance, kateri vodijo čez 300 m visoki greben, ki omejuje kotlino na južni strani Comodora. Prijeten hlad me je rezal v lice ob brzem teku in odprtih oknih. Tam na vzhodu je že začel vstajati dan. Zasilovo je pod nami morje, ko smo premagali strmino in se spustili na nasprotni strani nizdol. Neskončno atlantsko morje je zacvetelo v belih penah, ko ga je objel dan. Daleč tam na obzorju je plula samotna ladja in tik zanjo je pokukala izza obzorja sončna obla in

Kako majhen je človek pri vsej svoji iznajdljivosti in bogastvu! S tolikim trudom je iznašel nekaj strojev, odkril nafto, elektriko, motorje, gumij, ladjo, letalo, atomsko bombo . . . Samo en drobec skrivnosti je odkril, katere je Vsemogočni Stvarnik vložil v stvarstvo, pa se že domišljavo trka na prsi, da mu ni treba Boga. Pravi: vse to je narava! Narava? . . . Pač čudno, da se dobe ljudje, ki se imajo za modre, pa so podobni kmečkemu otroku, ki je videl motor, pa je vprašal: "kje rastejo take stvari?" Ali kakor če bi vprašal, kje imajo gnezda tiste ptice, ki valijo — avijone . . . Seveda izide sonce vsaki dan in morje valovi vsak trenutek, in zemlja ponuja svoje skrite zaklade in nakopičene skrivnostne sile človeku v uporabo . . . In človek, ki se ima za umnega, ki ve, da nobena stvar na svetu ni sama od sebe, vrže na vse bogastvo vidnega stvarstva plašč svoje brezbožnosti in se drzne reči: to dela narava in ne vpraša: kdo pa je to naravo tako napravil? . . . Tudi mene zbudi budilka zjutraj, toda ona nosi firmo tistega, ki jo je izdelal in tudi naviti sem jo moral . . .

Čuden človek, kateri piše učene razprave, kako po sledih stopinj in po ročnih odtiskih najti storilca. Toda po vidnih stopinjah, katere je Bog vtisnil stvarstvu, po zakladih, katere je nakopičil človeku v rabo in užitek, tako v lepotah, kakor v silah, tako v pestrosti barv, kakor v bogastvu harmonij . . . po vseh teh dokazih večne božje modrosti si zatisne oči in taji svojega Stvarnika . . . In ga taji samo zato, ker je nezvest svojemu gospodarju, in bi zato rad ubežal sodbi svoje ga večnega Sodnika. Zato skuša prekričati glas svoje vesti in preslepiti samega sebe. Zato tudi taji, čeprav čuti, da sam sebi ne verjame.

Svetli dan je pokazal, da je tudi ta pokrajina siromašna. Toda morska bližina vendarle vtisne svoj pečat. V hriboviti pokrajini se vedno najde tudi kak studenček in v njegovi bližini nekaj grmovja ali celo kaka čakra ali estancija, skrita sicer našim očem, toda samotna pota, ki se odcepijo od ceste povedo, da nekje žive ljudje.

Naravnost proti morju smo se gnali. Tja na obalno skalovje so padli naši pogledi. Skupina morskih psov prisluškuje bučni morski pesmi, katero udarja nepokojno valovje ob pečine. Še in še se nam je ponavljajal prizor obale, na katero hite v rani uri morski prebivalci. Tisto tam dalje je menda skupina pingvinov, toda predaleč, da bi mogel človek prav videti te poniglave pomorščake. Na ovinku ceste je sfrlela izpred nas jata prepelice. Tovorni auto je raztresel zrnje in je pogrnil nepričakovano bogato mizo tem skromnim prebivalcem pustinje. Daleč tam nekje so zablestele strehe. Kmalu smo bili tam. Caleta Olivia je to, bodoče bogato najdišče nafte. Odkrili so namreč tamkaj zelo izdatne vrelce in že je napolnjenih cela vrsta tankov in kar hitro raste naselje, ki vtegne dobavljati s časom več nafte kot ves Comodoro, ki leži že 80 km za nami. Postali smo za hip in kmalu spet dalje. Treba je hiteti. Čaka nas še 500 km dolga pot in — kakšna?

Prepelice, kujsi (poljske podgane), čede ovac, razpotja, na katerih so stale priprave kot tičnice . . . Kaj je to? . . . Kmalu sem vedel. Voznik je ustavil, poiskal nekaj po svoji torbi. S šopom listov je stopil do tiste "tičnice", pobrskal nekje tam poleg in kmalu s ključkom odprl tisto hišico . . . Bil je poštni predal estancije. Iz nje je potegnil pismo, vanjo pa položil časopise in pisma, ki je imel s seboj zanje . . . To je pošta tistih krajev. Vsak teden dvakrat gre pulman in vzame in pusti pošto v tistih predalih, katerih je bilo

NTRA. SEÑORA DE MONTE SANTO LA FUNDACION DEL SANTUARIO

En la cumbre más alta de las inmediaciones de Goricia (682 m), que ofrece una vista incomparable sobre el país circunvecino, se levanta un grandioso santuario de Ntra. Señora, en el cual se reúnen los eslovenos hace ya 400 años. Después de la paz de Versalles se incorporó la provincia de Goricia a Italia, pero toda la región de Monte Santo y todavía mucho más allá es tierra eslovena. Tenemos confianza que esta vez no se cometerán contra el pueblo esloveno injusticias como entonces. Es lo que imploramos con gran confianza a nuestra gran Protectora que estableció su santuario cual guardia de los límites eslovenos, pues de allí se pueden contemplar allá a lo lejos la llanura friulana, más allá de Goricia, donde es ya tierra italiana.

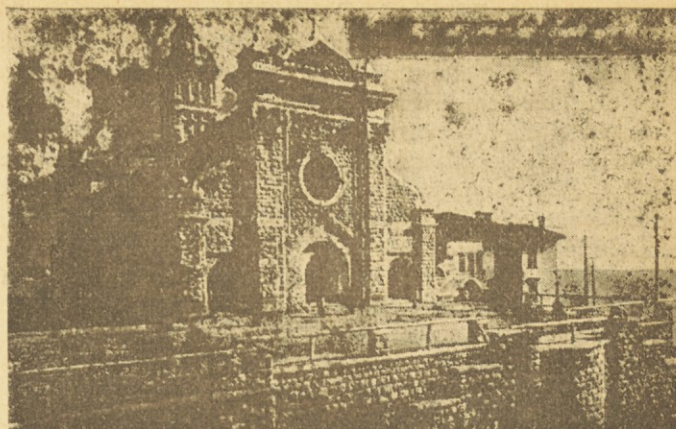
Las peregrinaciones al Monte Santo comenzaron cuando empezaba a expandirse por las tierras eslovenas la doctrina de Lutero. En esa época, un sábado del mes de junio de 1539, en Skalnica, nombre que tenía antes el Monte Santo, apareció la Virgen con el Niño Jesús en el brazo derecho, envuelta en una nube dorada, durante la ferviente oración de la pastorcita Ursula Ferligoj de Gergar, aldea situada al pie de la montaña. María extendió su brazo izquierdo y dijo con dulzura a la pastorcita: "Dí a las gentes que construyan aquí mi casa y que a ella vengan a pedir misericordia". Ursula se sobresaltó porque sabía que no le iban a creer que la Santísima Virgen, le dió tal recado, pero la Señora del Cielo calmó sus temores, prometiéndole su protección y amparo. La pobre pastora habló de la aparición en su aldea, en los pueblos vecinos y en Goricia. El pueblo le creyó, pero las autoridades tomaron parte en el asunto y la encerraron en una prisión. A la noche apareció María, hermosa y brillante, la sacó de la cárcel y la llevó al Monte. Por segunda y tercera

včasih tudi po več na istem razpotju, kajti vsaka stan-
cija ima svojega.

Dalje in dalje smo se gnali, sedaj po prostrani
ravni, sedaj spet v globel in tam onkraj ven iz nje,
pa smo onkraj spet splezali v breg in dalje naprej spet
nizdol v brezkončno ravan. Pred nami so zardele hiše
vasi Fitz Roy ki leži ob železnici, ki veže Puerto De-
seado s Colonijo Las Heras. To je najbolj južna argen-
tinska železnica. Država je namreč zgradila več prog
od morja v notranjost. Prvo tako progó sem prekrizal v
Madrynu, ki veže kraje v dolini reke Čubut; druga te-
če iz Comodora v Colonio Sarmiento; tretja pa mi je
prekrizala pot tukaj. Za osebni promet so te železnice
brezpomembne, pač pa imajo velik pomen za tovar.
Ovce, volna in nekatere rude so bogastvo tiste dežele.
Ta zadnja železnica je projektirana notri do Lago Bue-
nos Aires, ki leži že globoko v gorah in je ne le krasna
pokrajina polna naravnih lepot, temveč tudi plodnega
polja, ki pa še čaka delavnih rok. Sedaj služi većino-
ma le ovčereji.

Postali smo za pol ure, in že pognali dalje, kajti do
kosila smo imeli še 80 km. daleč, do Telliera, ki leži
že blizu Puerto Deseado. Cesta in železnica tekmujeta
med seboj. V ravni črti bežita v neskončnost. Krepko
je žgalo sonce. V sinji dalji je privid ustvarjal vedno
nove skupine gozdov rastočih sredi modrega vodovja,
a podoba se je vsak čas spreminjala in odmikala, do-
kler ni iz daljine zrastle kaka vasica kakor Jaramillo,
Cerro Blanco. Prav daleč tam n desni je bilo opaziti
verigo patagonskih meset, pod katerimi se vije struga
reke Deseado.

Ob 14 uri smo ustavili in sedli k mizi. Pa kar hitro
bo treba, zakaj dolga pot nas še čaka in kdo ve kaj se
nam še lahko zgodi.

La basílica nueva en Monte Santo

vez la encerraron y ambas veces logró libertarse milagrosa-
mente.

Todos, ricos y pobres, se afanaban en preparar a la
Virgen un santuario. Durante cuatro años, juntaron dona-
ciones para construir la iglesia. Por fin, en 1544, se levantó
en la Skalnica el templo de María, construido en piedra ta-
llada. En otoño del mismo año, el vicario general del patriarca
de Aquilea la bendijo. El patriarca mismo, cardenal Marcos
Grimani, donó a nuevo templo una imagen de María, pin-
tada sobre madera de alrededor de un metro de largo por
unos setenta centímetros de alto, la cual todavía hoy adorna
el altar principal.

Un gran acontecimiento fué la coronación de la imagen
de María, el 6 de junio de 1717. La Santa Sede la reconoció
como una de las imágenes que con más milagros ayudaban
a los creyentes. Durante ocho días, hubo grandes festejos y
comulgaron 133.000 peregrinos.

Pero llegaron días adversos para el Monte Santo. El
emperador José II firmó, el 30 de abril de 1785, un decreto
por el cual se prohibían las peregrinaciones y la iglesia debía
ser destruida. El día 28 de enero de 1786, se dió cumpli-
miento a este decreto. La imagen fué llevada a la parroquia
de Solkán, donde permaneció siete años. El día 14 de marzo
de 1793, salió de Viena la orden por la cual se volvían a
permitir las peregrinaciones. Tres meses más tarde, volvió
a cantarse, en eslavó, la Santa Misa en el Monte Santo.
En 1907 la iglesia fué elevada al rango de basílica.

Todos los años visitaron al Monte Santo hasta 100.000
peregrinos y hubo 15 procesiones de peregrinaje. Además de
los romeros, se reunían en su cumbre las asociaciones cató-
licas para deliberar bajo la mirada de María.

Sobrevino la guerra mundial. El día 24 de mayo de 1915,
Italia declaró la guerra a Austria-Hungría. Envolvióse la
Santa Imagen, en una rica tela y, junto con los tesoros, fué
transportada a Lubiana, llegando a esta capital de la Eslo-
venia el 1º de junio de 1915, y permaneciendo en la misma
hasta el 9 de octubre de 1921. Mientras tanto, se desencade-
naba sobre el Isonzo la tempestad de la guerra, convirtiendo
el santuario en un montón de ruinas.

Después de la guerra el santuario del Monte Santo vol-
vió a erigirse de entre las ruinas. Edificóse un nuevo templo
y el convento, que volvió a vivir la grandeza de sus tiempos
pasados. Llevóse la Imagen primero a la catedral de Goricia
y el 2 de octubre de 1922, al Monte Santo, con tales solem-
nidades como no las habían visto jamás las tierras de Goricia.
Más de 100.000 personas se reunieron bajo la dirección del
Arzobispo Dr. Sedej. En el camino saludaron la Imagen, con
cánticos, las jóvenes eslovenas de las congregaciones de María,
y en la cumbre la esperaban miles de personas. Las cam-
panas del Monte Santo entonaron en honor de la Reina del
Cielo y de la Tierra, una alegre canción de bienvenida.

El 18 de Junio de 1939 se celebró el 4º centenario con
gran esplendor.

ZA NAS NI PRAVICE!

"V nekem mestu sta živelata moža, prvi je bil bogat, drugi revež. Bogati je imel ovac in volov nič koliko, a revež ni imel prav ničesar razen majhne ovčke. Bil jo je kupil in odgojil, pa je zrastle pri njem skupaj z njegovimi otroci. Jedla je od njegovega kruha, pila iz njegove sklede, spala v njegovem naročju. Bila mu je kakor hčerka. Prišel je nekega dne k bogatašu znanec iz tujine na obisk. Škoda se je zdela bogatini, vzeti od svojih ovac in od svojih volov, da gostu priredi kosilo, in je rajši ukazal, odnesti revnemu možu edino ovco, da je pripravil gostijo temu človeku, ki je prišel k njemu."

Ko je to do tu povedal prerok Natan kralju Davidu, je ta vzrojil v mogočni jezi in je zaklical:

"Kakor resnično živi Gospod, sin smrti je bogataš, ki je to zaukazal in ni prizanesel uboščeku!"

Bogatin je italijanski narod s svojimi nad štiridesetimi milijoni prebivalcev, revež je naš slovenski narod, ki nas je komaj za dva milijona. Italijani imajo polno velikih mest in morskih pristanišč, mi Slovenci nimamo niti enega velikega mesta, niti najmanjšega koščka morja našega Jadrana.

Italijan nam je opustoil zemljo, pobil in razgnal nam je naše otroke, razdejal naše domove, ko pa zahtevamo od tistih, na strani katerih smo se zvesto borili proti krivičnemu nasilju, da nam storé pravico, so se odvrnili naši zavezniki od nas in so dali našo ovco njemu, ki je bil do včeraj njih in naš sovražnik.

Leta 1918 so našo zemljo in naš narod podelili na ŠTIRI države, na Jugoslavijo, Italijo, Avstrijo in Madžarsko.

Takrat so imeli izgovor, da je bila Italija zaveznica in da smo bili Slovenci vsaj navidezno kot avstrijski državljani v nasprotnem taboru.

V komaj končanem svetovnem požarju je Italija nas napadla brez vsakega pametnega razloga in mi smo bili zavezniki Anglije in Severne Amerike proti totalitarnemu nasilju Nemcev in Italijanov.

In pačilo?

Razdeliti nas hočejo, ne na štiri države kakor leta 1918,

nego na PET, na Jugoslavijo, na Italijo, Avstrijo, Madžarsko in, prav kakor nam v zasmeh, hočejo ustvariti novo državo, tržaško, da dadó še tej košček našega krvavečega telesa.

Ali so nas kaj vprašali?

Ali je to pravica?

Ne! To je pravica bogatih, mogočnih, to je pravica brezsrčnega nasilja!

Nikdar naš narod take pravice ne bo priznal, saj krivica nikdar ne more postati pravica, niti ne more biti podlaga resničnemu pravu.

Zato ne bo miru!

Kakor je Bog kaznoval Davidov greh, tako bo božja Pravica zadela tudi vsakega in vse, ki se pregreše nad našim majhnim in bednim narodom.

KOMEN 10/3. Prejela Jožefa Turk por. Colja. Najprej poroča osebne vesti . . . 1942 je umrl mož od France radi vojne, 1945 je umrl Pepe, mož od Rafaela, 15/2 1944 so Nemci zažgali Komen in odpeljali ljudi v Nemčijo. Sedaj je vas ena sama razvalina. Kdor se je vrnil domov je dobil kak košček strehe pri hlevu ali kjerkoli je kaj ostalo. Sedaj je že leto po vojni, pa ni še nihče nič pozidal. Jaz in Janko sva tam, kjer je bil motor od malna. Delava naše polje brez živine, kakor moreva. Jaz sem bil v vojni do 20/12 45. Janko pa je prišel 15/1 46. Smo goli in bosí in nič nimamo. Rafaela še živi primerno dobro.

Tukaj ti priložim pesem od Komna, ki sem jo srečno rešil:

1.	3.
Moj dom gori in vas gori, do neba šviga plamen. Pogled mi ta solzi oči, Srce teži mi kamen.	Srce kako mi krvavi v nesreči nepopisni. Več Komna ni in ne ljudi, le groblja nepopisna.
2.	4.
In vse ljudi odgnali so ti Nemci v tujino, Brez hrane tam umirajo pod nemško to zverino.	Nebo žari mi pred očmi po dnevi in po noči, in duša moja plameni in v tugi solze toči.
5.	
Več ni ljudi in ni vasi, ne sme se v vas zažgano. Da vsaj bi shranil še kosti, v svoji vasi v jamo.	

Žalna maša za rajne stariše
† Ivan in † Leopolda Ušaj
(p. d. Tončkovi) iz Črnič je bila na
Paternalu 7. julija. Vdeležili so se
poleg bližnjih sorodnikov tudi dru-
gi rojaki. Pevke so zapele tudi žal-
nico v tolažbo preostalim in v duš-
ni pokoj obžalovanim.

Iz Komna je prišla bridka vest o
žalosti, katera je zadela družino
Turkovo.

Oče † Alojz Turk, star 82 let
je umrl 20/3 41. v Komnu št. 30.

Mama † Ivanka Turk, 76 let
je umrla 20/8 1944 v Svetem,
sestra † Antonija por. Druskovič
učiteljica, zastupljena od Nemcev
16/8 1941.

sestra † Anica Turk, 44 let
umrla v bolnici v Gorici 15/1 46.

Za rajnimi žalujejo doma otroci in
Orel, Janko in Slavko, Alojz v Trstu
bratje: Rafaela, Franc, Franca por.
tukaj pa Jožefina por. Colja.

Maša za rajne bo pri sv. Rozi

V Breginju je vzel za vedno slovo
† Anton Simac, 27/5 1943,
star 78 let, doma iz Breginja 144.
Doma žalujeta 2 sinova, 1 hčer, 1
sin v Jugoslaviji. Tukaj je ena hči.
Maša za rajnega bo pri sv. Rozi
1. sept. ob 12 uri.

V Velikih Repnjah, je 8. maja
1945 po daljši bolezní zatisnil oči
† Jožef Purič, star 70 let.
Doma zapušča ženo in 2 siná, tukaj
žalujeta sinova Jožef in Rudolf. Ma-
ša zanj bo pri sv. Rozi 8. sept.
ob 12 h.

Repentabor. V bolnici v Trstu je
umrl 1942 † Jožef Škaber, star 34
let. Zapušča ženo in enega otroka.

V kamnolomu se je ponesrečil
1942 † Anton Guštin, star 48 let in
je umrl v bolnici.

17. jan. 1946. pa je zatisnila oči
† Franciška Guštin, stara 80 let.

Saksidi-Dornberg. Umril je † Franc
Vodopivec, star 42 let. Izčrpan od
vojne je prišel umreti domov. Umril
je tudi njegov svak † Marijo, ki je
zapustil 5 otrok.

Iz Velikega Dola na Krasu je bil
† Alojz Šušteršič, star 64 let
ki je zaspal v Gospodu v bolnici
Alvear. Tukaj zapušča sina Jožefa
z družino.

V Vrtovčah pri poročeni hčeri je
umrl p. d. Križnik iz Brji

† Ivan Mihelj, star 88 let
Tukaj obžalujejo očeta sinova Loj-
ze (V. Lynch) in Jože ter Ivana
Pečenko.

Na Ježici je umrla 1942 draga mati
† Alojzija Dečman, stara 80 let.
Tukaj žaluje za njo vsem poznani
in priljubljeni Gustelj Dečman.

V Mariboru sta bila ubita 1942
brata † Jožef in † Karlo Rudež
doma iz Lukovice pri Štanjelu. Ima-
la sta v Mariboru restavracijo. Oba
zapuščata tam družino. Tukaj pa
žaluje za bratoma Marija Rudež
por. Koradin.

POZDRAV IZ URUGUAJA.

Že dolgo sem bil namenjen, da skočim
enkrat čez Rio de la Plata in to se je
zgodilo 16 jul. V Coloniji sem takoj dobil
nekaj rojakov in še isti večer sem bil že
v 177 km oddaljenem Montevideju, kjer
me je pričakoval g. Doktorič. Naslednji
dan sem pohitel v Las Brujas, kjer ima-
jo naše sestre asil za dekleta. 19. jul. je
prišel pome ljubeznivi in vsem Goriča-
nom poznani rojak Pavle Figel, slikarski
podjetnik, ki mi je bil nato ljubeznjivo
na razpolago za obiske med rojaki, ki
sem jih tisti in naslednji dan mnogo
obiskal in bil povsod nadvse ljubeznji-
vo sprejet. 20. jul. ob 11 uri sem bil že
spet na svojem mestu. O vtisih in doži-
vetjih bom pozneje poročal, tu pa naj
izrečem zahvalo č. g. Doktoriču, g. Pavle-
tu Figel in družini ter ostalim za usluge,
katerih ni mogoče povrniti. Sporočam pa
vsem tudi pozdrave od tam, posebno od
Figelnovih, Drufovih, rojakov iz Lozic in
Pivke ter iz Prekmurja, kateri imajo vsi
v Argentini mnoge prijatelje.

Janez Hladnik

SV. CIRILU IN METODU

SLOVO OD GRŠKE DOMOVINE

Ko je bil Metod leta 880 v Rimu, je gotovo imel priložnost govoriti z različnimi uglednimi grškimi rojaki, od katerih je izvedel o razmerah v domovini. Razveseliti ga je morala predvsem vest, da se je patriarh Fotij 879 spoprijaznil s papežem Janezom VIII., ki je bil stavil pogoj, naj Fotij prizna rimske odločbe, nakar je on tega potrdil kot patriarha in je ukazal Ignacijevim pristašem, naj mu bodo pokorni in mirni. Najbrže je Metod osebno govoril s papežem.

Radi teh ugodnih novic je že takrat v njem dozorel sklep, da obišče svojo grško domovino, ki je ni videl že dolgih dvajset let. Imel je za to več razlogov. Vleklo ga je kajpada domov tudi domotožje, saj po teh dvajsetih letih misijonskih naporov in tolikega prestanega trpljenja si je pač zaslužil to kratko veselje. Ni izključeno, da je Metod o svoji nameri govoril tudi s papežem. Vsekakor pa je bilo potovanje v prvi vrsti v najožji zvezi z njegovim apostolskim delovanjem.

Kdo je bil posla Cirila in Metoda na Moravsko? Carigraski cesar. Kaj je bilo tedaj bolj naravno, kakor da je carigraskemu despotu Metod šel poročat o doslej izvršenem delu in o svojih načrtih za bodočnost? Res, da tedanji cesar Bazilij ni poznal Metoda, niti mu ni mogel biti tako naklonjen radi posebnih osebnih vezi kakor njegov prednik Mihael III., legenda tudi pripoveduje, da so Metodovi učenci širili vesti, da je cesar nevoljen na Metoda.

Ali v legendi beremo tudi, da je Metod prejel Bazilijevo pismo, v katerem mu je med drugim sporočil sledeče: "Častitljivi oče! Silno te želimo videti. Bodi tako dober, potrudi se k nam, da te vidimo, dokler si še na tem svetu, in sprejmemo tvojo molitev."

Po Grivčevem mnenju je to pismo bilo najbrž odgovor na Metodovo poročilo, ki ga je bil on morda poslal cesarju iz Rima. Ker se je pa ta odgovor dal čakati precej dolgo, so nekateri, posebno mladi in nestrpni učenci, sklepali, da je despot na Metoda jezen.

Cesarjevo tako prijazno in častno vabilo je moralo Metoda in njegove učence močno razveseliti in zato se je Metod tudi brez odlašanja odpravil na to dolgo pot. Spremljali so ga razni njegovi učenci. Bilo je pa to leta 882.

Metod si je hotel pridobiti zaslonbo mogočnega bizantinskega cesarja, ki mu je bila posebno sedaj potrebna kot protitež proti zlemu nemškemu pritisku. Tudi sveta Stolica sama je zasledovala podobno politiko, da se reši prevelikega in dvomljivega varuštva nemškega cesarstva in zato je papež iskal tesnejše zveze z vzhodnim krščanstvom. Vse drugacen je bil Metodov položaj sedaj, ko je vladal na Moravskem nezanesljivi in neznačajni Svetopolk, nego pred leti, ko sta ga ščitila takrat še mogočna Rastislav in Kocelj.

Apostolski mož se v svojem pričakovanju ni varal. Tudi Bazilij je dobro razumel ne samo verski ampak tudi politični pomen Metodovega misijonskega dela za ugled grškega cesarstva v inozemstvu. Legenda pripoveduje, da so v Carigradu Metoda sprejeli nad vse sijajno: "Cesar ga je sprejel z veliko častjo in radostjo. Pohvalil je njegovo prosvetno delovanje in izmed njegovih učencev je obdržal duhovnika in dijakona s knjigami. Izpolnil mu je vse, karkoli je želel, nobene prošnje mu ni odrekel. Poljubil ga je in bogato obdaril. Spremil ga je slovesno do svojega prestola in z njim tudi patriarh."

Iz tega moremo sklepati, da sta, tako patriarh, kakor despot odobrija Metodov misijonski načrt in njegov način pridobivanja Slovanov za krščanstvo s pomočjo njim domačega obrednega jezika. Zanimivo je, da je cesar Metodovima učencema izrecno dovolil širiti po Metodovih navodilih vero med Slovani bizantinskega cesarstva. Ta dva sta bila najbrž jugoslovanskega rodu in sta poznala grški jezik.

Kakor vidimo, sta se oba sveta brata odlikovala posebno v tej dalekovidnosti, da sta si vzgajala veliko število slovanskih učencev, ki so mogli najuspešneje širiti krščanstvo in prosveto med lastnimi brati v Panoniji, na Moravskem in v grškem cesarstvu.

Težavna je bila za priletnega Metoda ta njegova pot v Carigrad, ali težave je vse pozabil in nadloge vrnitve domov na Moravsko mu je sladilo veselo zadoščenje nad doseženimi uspehi.

MEDZAVEZNIŠKA RAZMEJITVENA KOMISIJA V JULIJSKI KRAJINI

V dnevi 7. in 8. marca je dospela v Trst na podlagi sklepa štirih. Vsaka teh držav je imenovala v komisijo po več članov. Združene države je zastopal glavni delegat dr. Mossely s sedmimi člani, Veliko Britanijo Waldock s šestimi člani, Francijo Jean Wolfram z osmimi člani in Sovjetsko zvezo Gorašenko z dvanajstoric članov. V soboto 9. marca je bil prvi sestanek, na katerem je naredila načrt za svoje delo. Njena naloga je bila ugotoviti narodnostne, gospodarske in zemljepisne prilike v Julijski krajini in na tej podlagi predložiti svoje mnenje o bodoči meji med Jugoslavijo in Italijo. Njeno delo se je zato v bistvu osredotočilo na ozemlje, po katerem že dolga stoletja teče narodnostna meja med Slovenci in Hrvati na eni strani in Italijani, oziroma Furlani na drugi. To področje, na katerem so nekatera mesta: Trst, Gorica, Pulj z mešanim prebivalstvom, je bilo treba preštudirati tudi v pogledu zemljepisne lege in gospodarskega položaja. Po nekoliko dneh bivanja v Trstu se je komisija preselila v Pazin v Istri. Po obisku Pulja in raznih drugih predelov, se je odpeljala v Gorico. Od tu je napravila več študijskih izletov. Že prej je iz Trsta posetila del kraške planote in prišla do Doberdo-

ba in Opatjega sela. Iz Gorice je krenila v podnožje Krasa v Miren, drugi dan preko Brd do Dolenj ob nekdanji avstrijsko-italijanski meji, pozneje pa po Soški dolini do Doblarja pri Ročinju, kjer je velika električna centrala. Nato je obiskala tudi Slovensko Benečijo, kjer je v Sovodnjah imeal priliko slišati iz ust šolskega otroka, da žive v Slovenski Benečiji Slovenci, in pogledala v Kanalsko dolino pod sv. Višarjami do Trbiža. Od tu se je po Soški dolini vrnila v Trst.

Kako je komisija poslovala? Očividec pripoveduje: 25. marca se je pripeljala v velikih luksuznih avtomobilih iz Trsta v Gorico. Na Travniku pred prefekturno palačo so se vozovi ustavili in gospodje so izstopili. Ne da bi se kaj zmenili za hrupno množico, ki jih je pričakovala in pozdravljala, so odšli v prvo nadstropje, kjer so jim za njihovo sejo pripravili posvetovalno dvorano. Posedli so se okrog velike mize, ki je bila postavljena v obliki podkve. Člani vsake delegacije so si zbrali sedeže v neposredni bližini svojega šefa — glavnega delegata. Predsedniško mesto je zavzel eden izmed štirih glavnih delegatov, ki so se po sporazumu vrtstili od seje do seje. Ta dan je ta častni posel vršil Francoz. V polkrogu nasproti predsednikovemu sedežu je stala miza, namenjena osebam, ki so

bile povabljene pred komisijo. Še ni minilo pol ure od njenega prihoda, ko je že sedlo pri ti mizi prvo odposlanstvo — trije zastopniki goriške mestne občine. Predsednik jih je pozdravil v francoščini. Njegov govor je bil prevden ezaporedoma v angleščino, ruščino, italijanščino in slovenščino. Ta postopek je veljal tudi za vsa vprašanja in odgovore. Seveda se je s tem zaslišavanje vsakega odposlanstva zelo zavleklo, saj je trajalo po dve do tri ure in več. Naravno, da je bilo zato zaslišanih zelo omejeno število oseb. Zastopniki raznih organizacij, stanov, skupin, političnih strank itd. so se morali zadovoljiti, da so komisiji samo poslali svoje pisane spomenice. Preučevanje teh vlog in obiski v podeželju so zahtevali tudi obilo dela in časa. Če je bivala komisija v enem kraju tudi več dni, je imelo vendar le malo ljudi priliko priti z njo v zvezo. Vendar pa to za končno odločitev ni važno. Komisiji je bilo naročeno zbrati narodnostne, gospodarske in zemljepisne podatke. Tega svojega delokroga se je točno držala.

Po odhodu komisije. Mirno lahko rečemo: Razmejitvena komisija je bila tu in je odšla, vprašanje meje je pa ostalo nerešeno in se ni nič prmaknilo z mrtve točke.

Bajo el Sol Libre

(Continuación del Capítulo 19)

Tras el juglar se acercó el caballo y se abrevó en el líquido barroso.

—“¡Sáciate! También ella satisfizo a sí y a su caballo. Pero yo no beberé tal agua. Ni siquiera la límpida agua de las fuentes me gustó nunca. Cae en mi estómago como piedras.”

Esperó a que bebiera el animal, luego sacó con toda clase de precauciones el cuero de vino.

Cuando se hartó de vino y volvió a ajustar el cuero, relamió sus labios y repitió la alabanza a Tuñús.

“¡Extraordinario! No existe persona en el mundo que no tenga algo de bueno. Hasta el mismo Tuñús. Que suceda como ya dije: ¡te perdono por el vino!”

Cuando guardó el cuero, se volvió hacia el sol y observó hacia todos lados.

—“¡Debo llegar hasta lugar habitado antes de la noche! No temo a los lobos, pero no me gustaría caer esta noche entre sus perros dientes.”

Volvió a revisar la huella y cabalgó hacia el sur. Cuando oscureció, se encontró con un caserío de pastores. Decididamente se acercó al fuego, donde preparaban su cena. Sombriamente lo examinaron los ojos de los ávaros, hérulos y eslovenos. Pero Radován conocía bien a esa gente. Los venció con su fácil palabra y su sabiduría.

Los rostros se aclararon y los pastores sirvieron al pacífico huésped, como si fuera el mismo emperador ávaro. Hasta a su caballo le dieron cebada entera, sin moler. Cuando disipó del todo toda sospecha, comenzó a indagar acerca de Liubíniza. Dijo que había desaparecido su hijo, que en el futuro sería un gran juglar y hechicero, y que había salido en su busca.

Los pastores dijeron enseguida, que los niños habían visto a un jovencito extraño que se había acercado al fuego. Los niños habían huído, y cuando se volvieron a acercarse a él, el jovencito había desaparecido y con él el nabo y el resto de la comida.

Radován se regocijó al oír eso.

“Mañana me conduciréis hasta el fuego y luego lo buscaremos. ¡Si me ayudan, haré caer la buenaventura sobre vuestro ganado, de modo que las ovejas parirán tres pequeñuelos, las vacas dos y las cabras como conejos! ¡Esto hará el hechicero si encontramos al jovencito!”

Los pastores se inclinaban hasta el suelo delante de Radován, las mujeres se ofrecían sus bebés para que alejara de ellos los malos espíritus, los hombres se ofrecían a servirlo, para llegar al Hema y atravesarlo en busca del jovencito.

Radován se acostó satisfecho sobre un cuero de oveja. Antes del amanecer se reunió toda la gente y acompañó al juglar hasta la foyata donde había sido vista Liubíniza.

De allí se dispersaron por el bosque en busca de huellas de herraduras.

Tras un corto tiempo se oyó un alegre grito, todos se volvieron hacia esa voz y Radován confirmó que por allí había cabalgado su hijito.

Todo el grupo siguió la huella que se internaba en el bosque, donde las ramas quebradas mostraron el camino seguido por Liubíniza. Ninguna huella escapaba a los habitantes nómades de la llanura libre. Apostaban entre ellos quién la encontraría el primero. Todos ansiaban recibir del brujo la mayor prosperidad para su ganado. Radován iba con precaución tras ellos, pronunciando de vez en cuando una palabra discreta, felicitando a todo aquel que encontrara una huella y prediciendo una riqueza inmensa en el ganado.

Alanca, celosa de Liubíniza . . .

Cerca del mediodía se extendió en el bosque un triste lamento. Surgiendo de todos los rincones, los pastores abandonaron el bosque y se acercaron a su linde, desde donde fue oído el grito. También Radován espoleó el caballo y lo llevó allá. Cuando llegó al lugar, los hombres gritaban y señalaban el suelo, donde yacían la silla, las riendas, los huesos roídos.

Asustado, Radován bajó del caballo. Enseguida reconoció los arreos hunos. Sobre la hierba vió un negro bulto, lo recogió, revisó. Cayó de sus manos, su labio inferior tembló, las mejillas se estremecieron se dejó caer al suelo y rompió en un doloroso llanto. Se revolvió en el pasto, hundió las manos en la tierra, arrancó el musgo verde.

Los pastores se quedaron a su lado, acompañándolo con quejas y lamentos. Radován se arrastró de cara al suelo, luego calló, sólo se estremecía su manto. Se irguió lentamente, y miró los restos del caballo. Pero lo vencieron el dolor y la furia. Se lanzó contra los pastores con los puños en alto y los imprecó con terribles maldiciones.

—“¡Afuera! ¡Afuera! ¡Asesinos de mi hijo! Ustedes lo arrojaron a las bocas de los lobos. ¿Por qué no lo invitaron a pasar la noche? ¡Lejos, les digo! O les maldeciré el ganado para que esta misma noche muera todo lo que bala y muge! ¡Lejos, asesinos, lejos del padre infeliz!”

Los pastores desaparecieron en el bosque como sombras fantasmales, amedrentados; el juglar aún seguía gritando cuando ya no había a su lado ni un alma viviente. Cuando se desahogó, aquietó la frente y los labios. Preocupado, se volvió hacia la silla rota, volvió a adueñarse de él la tristeza, se sentó y sollozó como un niño.

Cuando lloró lo suficiente, se sintió más aliviado. Apretó su cabeza y pensó qué hacer. Por suerte, se acercó a él su caballo, que huyera despavorido al ver los huesos de su compañero. Entonces Radován vió la bota de vino. Se golpeó la frente y saltó junto al animal.

—“El vino me dará sabiduría!”

Llevó el cuero bajo un árbol y allí bebió de desesperación. La bebida lo animó, enardeciéndolo y perdiendo aún más el control de sí mismo, gritó contra los pastores, llamó a la lucha a todo el universo y amenazó con terribles venganzas. Recordó a Tuñús, que había partido hacia Bizancio.

—“No me saldré de tu camino, no huirás de mí! ¡Tras tuyo, . . . y te alcanzaré, ¡sabré hacerlo! ¡Diente por diente! ¡Ni siquiera tu vino podrá volver a consolar mi furor!”

Dejó todavía un poco de vino en el cuero, y crispando y entrechocando los dientes, jineteó hacia el camino que conduce a Filipopel, con la firme decisión a llegar a Bizancio y encontrar al huno.

Como conocía bien todos los rincones de la Mesia,

salió bien pronto del bosque al camino. Ya se acercaba la noche, pero él siguió su camino hacia el Hema.

Pero aún no se habían prendido todas las estrellas, cuando en un recodo vió un gran fuego. Radován creyó perder el sentido y ver delante suyo el rostro de Tuñús. Arrastró el caballo con tanta fuerza, que cayó sobre sus patas. Cuando venció el primer temor y comprendió que Tuñús no podía estar ya de vuelta de Bizancio volvió a reanimarse; fué al paso hacia las fogatas. Bien pronto divisó un carro, caballos, gentes, una tienda.

—“Comerciantes”—, juzgó y continuó.

Cuando se fué acercando, saludó desde la distancia:

—“¡Pax, eirene, pax, pax, pax!”

Junto al fuego se levantaron las sombras y asieron las lanzas.

—“¡Pax, pax!”; gritaba Radován y templó la cítara.

Los bien armados guerreros lo rodearon y le preguntaron quién era y adónde iba.

Mientras tanto, se abrió la pequeña tienda, se acercó al fuego, junto a Radován, un señor alto, en ropas de comerciante, que le preguntó:

—“¿Qué buscas, huno?”

Entonces el juglar abrió asombrados los ojos, entreabrió las manos, a través de su boca articuló sonidos incomprensibles, hasta que al fin pronunció:

—“¡Oh, Numida!”

DAVID DOKTORIČ:

KO VEDELA BI . . .

“Nikar ne žaluj! Jaz moram zdaj v svet, a kmalu povrnem po tebe se spet!”

Še dolgo pri oknu slonela dekle, da ukanje v noč izgubilo se je.

Ko vedela bi . . .

Še dolgo pri oknu je sanjala, občutkom je sladkim se vdajala: Kako se čez kratko povrnil bo in gnezdo obema postavil bo. Res treba bo žuljev, a vsemu navzlic iz žitnega polja, z otroških lic se blagoslov božji obema smehljaj bo, dom vsem se nevihtam rogal bo . . .

Ko vedela bi . . .

le kakšno neurje strahotno prihrulo nad nas bo grozotno!

Ko vedela bi . . .

da v ječi bo mož njen izhiral, med žrtvami zlobe peklenke umiral. Ali žrtve nesrečne preštel bo kdo? Alil žrtve neštete maščeval bo kdo?

Ko vedela bi . . .

Boš sama na pragu zgrudila se, ti, materi, v grozi se strlo srce. Le psiček bo v hiši razdjani ostal, otroška bo trupelca oblizoval, edini za vami bo še žaloval.

Tedaj pa iz morja nedolžne krvi močnejše od vsega divjanja zverí vstal bo glas: Gospod, maščuj nas! Gspod, poveljuj nas!

KDO VE kje se nahaja KLEMENTINA CIJAN iz Bilj pri Gorici. Že 12 let ni glasu od nje, pa je verjetno, da živi v Buenos Airesu ali v bližini. Kdor bi vedel zanjo, naj ji sporoči, da imajo zanjo od doma važne novice in naj se oglasi pri bratu FRANCU CIJAN, Bragado 7207.

GORICA, DOL, CERОВО. Za mašnika je bil posvečen ta mesec v Gorici ŠUIGOJ SREČKO. Tukaj ima teto Rozalijo rojeno Keber por. Skok, kateri pošilja pozdrave in sporoča, da je njegov naslov Via Seminario 7, Gorica.

KDOR VE kaj za JOŽEFA KEBER iz Vertojbe, stareca 28 let, ki živi v Argentini; naj sporoči, ker imamo novice za njega. (Po domače so rekli na Hribu). Je mehanik.

MOSTE PRI KAMNIKU. Ustrelili so Nemci 1942 Ivana Kepic. Mati Marija je nekaj mesecev nato umrla od žalosti.

KDO VE NASLOV ALOZIJA HROVAT iz Polja, Straža pri Novem mestu. Imamo zanj novice. Naj se javi na Pasco 431.

SPOMINI IZ RUSKEGA

Že se je videla Poltava, zato sem prekinil molk, da slednjič povem kdo pravzaprav sem. “Nisem Poljak Vanko, temveč Ivan Lukač, Slovenec, blizu Trsta doma. Kot Avstrijec sem prišel v ujetništvo, dokumenti pa, katere imam so nepravilni. Hotel sem se rešiti sitnega jetniškega bremena, zato sem si poiskal tako pot. Z Rusi sem se seznanil že preje, ko sem jih videl kot ujetnike in sem videl kako dober narod so in zato sem si izdelal tak načrt, da jih ne bom sireljaj. Še bolj sem jih vzljubil, ko sem zvedel, kako je nek komandant dva ruska ujetnika ustrelil, ki sta se uprla, da ne bosta delala, ker sta bila tako izstradana. To se je zgodilo v Križevcih pri Veržuju in je cel naš 97 regiment vedel to krvavo zgodbo. Srečen pa je bil tisti jetnik, ki je delal pri kmetu. Zato nisem nikdar pomeiril v fronti na sovražnika. Moja mama me je učila, kakor nas vera uči: “ne ubijaj” in je pristavila, da če kdo koga ubije podedva vse grehe ubite osebe. In še manj pa bi hotel ubiti tako dobrega človeka kot je Rus, ki je tudi naš krvni brat, brat, saj smo si vsi Slovani bratje in Rusi so naši starejši bratje”.

Še nekaj je moža imelo: Ali si res še neoženjen, me je vprašal. Vem, da si mlad, toda tvoja resnost kaže moža in zato ti kar nismo verjeli.

Ko sem mu povedal, da res, je kar pridržal kobilico in menil: Vrni se Vanko. Dunka, starejša hči od Laska bi te tako rada in jaz te imam rad kot lastnega sina! Pol moje zemlje ti bom dal in hišo ti bomo postavili in dekle si boš zbral po lastnem okusu!

Toda mene je gnalo domov, kjer me čakajo mati in oče, bratje in sestre, če so še živi. Pravil mi je nek mož, ki se je vrnil iz avstrijskega jetništva iz Brezovice pri Ljubljani, da so Italijani v Trstu in da moram domov, ker mi Slovenci tega ne smemo pustiti, da bi nam Lahi Trst vzeli.

Tako sva prišla v Poltavo. Mož mi je izročil 1000 rubljev, me objel in za slovo še naročil: Vanko, če ne bi mogel domov, vrni se nazaj k meni in še en “spasivo pan” Zvečer je že drdral vlak z menoj proti Kremenčuku in nato dalje čez Poljsko in do Ljubljane, kamor sem prišel ravno za novo leto 1919. V srcu pa mi je ostala zapisana hvaležna misel: Hvala Ti ruski narod! Nikdar te ne bom pozabil!

*

Ko sem prišel v Ljubljano me je gnalo na dom v Istro. Toda moj dobri prijatelj, ki sem ga dobil v Ljubljani, me je preveril, da ne prehitro! Tam so Lahi in me bodo morda konfirirali. Odločil sem se nato in se javil v domobranski vojašnici in so me poslali nato na Koroško, kjer

sem bil 14 dni pri Velikovcu. Pa sem se tako prehladil, da sem skoraj oglušel, zato so me poslali nazaj v Ljubljano. Ko sem se spet opomogel sem slednjič krenil proti domu. Lahi so me aretirali in me zelo sumljivo gledali posebno radi ruske kučme in škornjev. Imeli so me 5 dni v Logatcu, kjer so zbirali vse tiste, ki so se vračali iz begunstva. Ko nas je bilo 1000 so nas odpeljali v Trst in tam v lazaret v kvarenteno. Po 40 dneh so nas spet peljali nazaj v Trst. Med tem so prišli moji papirji od doma in sem se nato podal domov. Drugi pa so ostali na gradu v Trstu dokler jim niso prišli papirji.

Domov v Slivje se mprisel ravno v nedeljo, ko so ljudje šli od maše. Našel sem se z mojimi tovariši, ki so me spremili na dom. Pač si vsakdo lahko misli, kako ganljivo je bilo, ko sem po tolikem času spet pogledal v obraz ljubljene materi in stisnil roko vsem dragim. Samo enega brata še ni bilo doma, ki se še ni vrnil iz italijanskega jetništva.

Prišel sem spet svojo obrt in dela je bilo takoj na kupe. Doma sem bil do 1921, nakar sem šel na Prem.

1924., malo pred poroko, mi je skuhala intrigo neka vaška smrklija, laška vlačuga, da sem imel kar resen spor s karabinerji in me je hotel brigadir celo vdariti. Prav z istim fašističnim petelinom je imel opravka tudi župnik Ignac Žganjar, ki je moral nato bežati v Jugoslavijo. Tudi poštarico so tako vrgli v svet, menda tudi po krivdi neke pobalinke. Bilo je tedaj mnogo izprijene mladine, ki je vohunila in intrigirala in je tako nesramni fašizem gnal v ječe na tisoče najboljših fantov in mož etr slovenskih javnih delavcev, zlasti duhovnikov, učiteljev in veljavnih mož, mladino pa v pohujšanje in razbrzdanost. Tako se je zgodilo tudi duhovniku v Slivju, prezglužnemu možu. Blagor ljudem, ki imajo takega duhovna in Bog mu daj dobro, če je danes živ ali mrtev. Zaradi dveh vlačug je moral kdo ve kam!

Tisti dan sem imel kar vročo kri in čudim se, da sem se zdržal hujšega. Energično sem pa zahteval, da gremo k tenentetu v Ilirsko Bistrico, nakar me je odslovil. Karabinerji so imeli svoj lokal tedaj pri Repincu, ki so bili znana narodna slovenska družina, pa tudi premožna. Martin Repinc je bil veletrgovec. Svoje otroke je šolal v Ljubljani. Pametni mož je vedel tudi to, kaj pomeni otroke skrbno in pošteno vzgojiti! (Žena je bila v teh letih ubita.)

In to ponavljam tudi jaz vsem očetom in materam: Vzgajajte in učite pošteno otroke, da ne boste od lastnih otrok tepeni! Pokvarjen otrok je najprej bridka kazen svojim starišem, potem pa požena v nesrečo tudi lastni narod in državo!

Ivan Lukač.

IZ SVOJIH BOLESTI GLOBIN

Žalost pri meni je danes v gosteh,
hudó krvavi mi srcé. — — —
Za ljubezen prejel sem zasmeh,
Kako me te rane skelé!

Zadele so me preodurne besede
kakor umazani pljunka v obraz,
ranile težko so me grde klevete,
ko z biči me bil je njih glas.

Brezobzirnost me z vencem bodečim
je venčala, s trni preostriimi,
trn vsak pa z želom bolečim
se vbada v sence mi z mukami trpkimi.

Iz svojih bolesti globin
se k Tebi mi dvigne pogled, o Mož bolečin,
bolesti jaz Tvojih brezmejno bridkost
še komaj umevati zdaj po njih sem začel,
čemu si tak grozno trpeti hotel.

Saj ni je primere, o Bog Ti moj,
med Teboj in menoj,
ker Ti si, Križani, večna Svetost,
jaz pa ves grešna in blatna slabost.

Če jaz tedaj, ničla, trpim,
za lastne pregrešnosti se pokorim.
A Ti si trpel, da mene odrešiš
Tvoja ljubeča Modrost,
da mene na veke osreči
Tvoja neskončna Sladkost.

David Doktorič

B. Blanca 14/7. 46.

Častiti g. Janez!

V začetku Vas prav iskreno pozdrav-
liam in ob enem Vam častitam deset let
delovanja v R. Argentini. Mnogi so Vam
zelo hvaležni za Vaše trudapolno delo-
vanje. Toraj v mojem imenu se Vam
srčno zahvaljujem in vam želim mnogo
uspeha v vašem poklicu. Bog Vam bla-
goslovi Vašo delo v zveličanje duš na-
ših na priprošnja Marije Pomočnice.

Dobil sem pismo, da so mi ubili sina
+ JANEZA OSELJ (rojen 1909) in hčerki
Mariji so ubili moža. Vam pošiljam denar
za 2 sv. maši, eno za rajnega Janeza in
Zeta in drugo pa za umrlo družino Oselj.
Ostanek pa za tiskovni sklad Duhovne-
ga življenja, ki mi se tako dopade, da
mislim da sem v Sloveniji ko ga čitam,
ki je jako podučljivo za one, ki ga ho-
čejo prav premisliti in vzeti zares za zve-
ličanje duše in večnega življenja v ne-
besih. Sedaj še enkrat iskreno pozdrav-
liam in želim obilo blagoslova Božjega
za Vaše trudapolno delo 10 let med nami.

Z Bogom pozd. Franc Ooselj.

ŽUŽENBERK-LJUBLJANA. Piše hči Mimi-
ca očetu Francu Makovec . . . Mnogo
gorja smo prestali. J. 1943 1/11 je bil
ustreljen naš Franci (brat) ker se je bo-
ril za vero in dom. Pokopan je v Višnji
gori . . . Jaz sem študirala naprej.
Vsak dan sem trepetala tudi za mamo in
sestro. Ki jih nisem 2 leti videla in nič
od njih zvedela, jaz v Ljubljani oni dve
na sta se umaknili v Preproče. Žužen-
berk je bil 22 krat bombardiran. Naša
hiša je hudo poškodovana. Same toliko
strehe je ostalo, da imamo kje spat. Go-
tovo Vas ne bo mikalo, da pridete do-
mov. Mama pravi, da bo kar vse prodala
in hi šla za Vami v Ameriko, če bi bilo
može.

KOPER. V bolnišnici Val d'Oltra je rav-
nateli dr. Ročan Breclji. Bolnica stoji
v župnici Rižana, ki je v coni B (Jugoslo-
vanska).

VOLČINGRAD-KOPRIVA na Krasu. Piše
Bogomila Kante por. Kosmina sestri Na-

taliji por. Skok. Najprej sporoča o oče-
tovi srti. Anrdej Kante je umrl 30/1 46,
zelo lepo na smrt pripravljen. Nadalje
sledí žalostna zgodba hčere Slavice, por.
Pipan v Svetem, ki je zginila v Nemčiji.
Sin Milan Jurca (iz prvega zakona) je
padel v sept. 1943. Iz vasi je bilo v Nem-
čiji 27 ljudi, 6 jih ni več nazaj. V Ko-
privi so vsi živi in zdravi. Pepi ima 4
hčerke. Padel je Boletov Zdravko, Milko
Žgajnarjev, Boris od tete Roze, Rudek od
tete Ivane, ter mož od Zofke Boletove.
Stanko Ravbarjev se je 43 vrnil iz Ita-
lije 19/3 44 pa so ga Nemci ustrelili blizu
Ogelj. France Zorkov je umrl v Nemčiji.
Ena njegova hči je zginila takrat kot naš
Milan. Štefan Majcenov se ni vrnil iz
Nemčije, enako Nini Jerkov. Hiše so tri
požgane: v prodajalni, birščeva in je-
pavkna. Naša Cveta (hči) je sedaj v
Svetem, da gleda za otroke od Slavice.
Lojze (vdovec) je prišel domov okt. 45.
Umrla mu je tudi mati.

V Kreglišču je padlo 12 mladenčev.
Hči Olga je uradnica na Partizanski Zve-
zi. Ciril in Sonja iz Vel. Dola hodita v
gimnazijo v Ajdovščini. Imamo sedaj slo-
vensko šolo in polno kulturnih prireditev.
Mama na Vel. Dolu je še precej dobra.
Drejšček je srečno sedaj doma. Bil je v

Družina Kosmina.

Milan Jurca in Slavica por. Pipan, iz
prvega zakona Bogomile Kante, sta žrtvi
vojne.

Italiji in v partizanih. Bil je ranjen. Mara
v Dobravljah se ima dobro. Ima 3 otroke.
Gospod župnik VIRGILIJ ŠČEK živi v
Lokvi v pokoju, ker je vedno bolehen.
Marica je na Dolenjskem, Frida pa v Ju-
goslaviji. Polde Fabjanov, Tone Kovačev
in Janez ter Branko Biržčevi se niso vr-
nili iz Nemčije. Albini je dobra. Njena
hčerka Sonja hodi v šolo v Ajdovščini.

Marija Lemna ima sina in hčer doma.
So bili v Nemčiji. Angela je ob moža in
hčer ter zeta. Olga Andrejčeva se dobro
drži sama, mati je pa zelo slaba. Go-
renjki Nute je živ. Jerkova Lojzka je sa-
ma, Kazimir je v Jugoslaviji, Boričevi na
Dolu: Gabrijel in Matilda z družinami
zdravi, dva sina še v Jugoslaviji. Mila
Valerjeva ima enega sina še na Angle-
škem, eden je padel v Trstu. Ema Šupa-
nova je vdova. Lojzeta ni iz Nemčije. Od
Pepeta Berknega sin je bil v Trstu obešen.

V priloženem listu sporoča nečakinja
Olga, kako so delali med vojno za osvo-
boditev in kako so se učili slovenščine in
kaj vse so trpeli.

RAJHENBURG. Očetje Trapisti so imelo
tam tovarno čokolade in likerjev. To so
sedaj podržavili. Med vojno so imeli tam
Nemci dolgo zaprte duhovnike. Posestvo
je bilo sedaj razdeljeno. Rajhenburško
župnišče je spremenjeno v bolnico.

KOVAČEVCI-PREKMURJE - Žerjavci -
Sv. Lenart Slov. Gorice. Družina Žokč si
je na Štajerskem kupila posestvo pred
bojno . . . Piše oče hčeri Cilki por. Gom-
boc . . . Bili smo preseljeni na Hrvat-
sko, kde smo bili 4 leta . . . 15/6 45 smo
se vrnili. Sin Jožek je umrl na potu. Loj-
zek je spadel v bojni. Za pištaka se nič
ne zna. Tonek in Franc sta doma in hče-
re Sida, Marica in Pepika ter vdova od
Jožeka z 2 dece.

Zdaj nam slabo ide. Smo vse zgubili.
Ko smo se vratili smo dobili samo eno
kobilu, eno kravo in telico smo kupili. Pa
ti nemrem popisati kak siromašni smo,
ka smo goli in bosí.

DELITEV CERKVENE ZEMLJE. V okrožju
Jesenice (Radovliški okraj) je bilo raz-
deljene 960 ha zemlje, ki je bila cerkve-
na last. V vseh župnijah, kakor je nova
postava, razdele cerkveno posestvo, ki je
je več kot 5 ha. Ljudje po nekod nočejo
vzeti cerkvene zemlje. Pri sv. Francišku
v Savinjski dolini je samo 5 ljudi gla-
sovalo za razdelitev.

ŽUPNIK FRANC ŠUSTERŠIČ, doma iz
Horjula je bil zelo priljubljen v Selcih
nad Škofjo Loko. Nemci so ga izgnali. Ko
se je po končani vojni vrnil se je pa mo-
ral umakniti na zahtevo nekaterih. Sedaj
je v Lučinah.

LJUBLJANA. Vseučiliška knjižnica je bi-
la zelo poškodovana, ko se je zrušilo
nanjo letalo 19/1 44. Uničenih je bilo
okrog 63.000 knjiž. Sedaj popravljajo po-
stopje. BOLNICE. Slovenija ima sedaj
12 bolnic s 4010 posteljami. Govori se,
da bodo začeli graditi v Ljubljani novo
bolnico, ker so potrebe zelo velike.

MARIBOR. Radiška postaja je bila tik
pred vojno dograjena, a bo šele sedaj
začela delovati.

TOPOLOVCI - CANKOVA. 14/5 46. —
Piše Ana Benkič svaku Antonu Benkič.
Zgubila je sina Jožka, ki se je vrtil iz
Nemčije in umrl 10. marca od betega v
bolnici. Od štirih svakov (bratov od mo-
ža), ne ve nobene vesti. Svakinja je bila
v Radgoni, pa ne ve nobene vesti od
nje.

Tu je vse na karte i se dobi malo stvari.
Pošljite mi za črni gvant, ka se tu nič ne
dobi.

Ka vžmni so neštérni dobili pakete iz
Amerike, Mladina je vse v vojski. Grani-
ce so vse zaprte, imamo veliko sušo, dru-
go pa ne moremo pisati.

LIUDSKA SODIŠČA. Sedaj ima vsaka
občina lastno sodišče in je delo preiš-
nih sodišč docela odpravljeno. Sodišče
sestavlja osebe, ki so bile najbolj za-
služne v boju v partizanskih vrstah.

PREPOVEDANI LISTI. V Jugoslaviji so
so prevedeni angleški tedniki "Catholic
Herald" in "Time and Tide" ter revija
"19 Centur", radi tega ker so protiko-
munistični. Prepoved je izdal minister Ko-
sanovič.

UMRLI SO: V LJUBLJANI: znani stavbe-
nik Ogrin. V PODBREZJU traovec Alojzij
Paulin. V ŠENT JURJU ob I. želez. pa bi-
seromašnik VALENTIN MIKUŽ.

RISEROMAŠNIK DOLINAR, več let žup-
nik v Kresnicah, doma iz Dobrove, je
živel upokojen v Sp. Brniku pri Kranju.
Nemci so ga pregnali in je šel nato na
Dobrovo in imel mlačo vedno na podruž-
nici šmartno. Sedaj se je vrnil v Spod-
nji Brnik Tone Fajfar, domačin, bivši
krščanski socijalec, sedaj minister slo-
venske vlade, mu je dovolil, da sme ma-
ševati, kakor poroča ministrova sestra
Katica.

URŠUJINKAM V LJUBLJANI so bile od-
vzete šole, ker nimajo prave politične

izbrazbe, Kanonik dr. POGAČNIK, bivši urednik Mladike, pozneje ravnatelj vzgojnega zavoda Marijanišče, je bil aretiran. Z njim pa tudi politikomisar, ki je imel nalogo nadzirati življenje v Marijanišču. Menda zato, ker je pustil sestram, ki so učile, preveč prostosti.

BAC-KNEŽAK. Prejela Julija Tomšič od brata Ivana . . . Mati so še živi, 82 let imajo in so trdni in zdravi. Jaz sem bil interniran v Italiji . . . Vrnil sem se 14/2 46, sama kost in koža. Rešili so nas Amerikanci gotove smrti. Saj so nas hoteli vse vničiti, pa se je drugače zgodilo. So bili oni vničeni . . . Če moreš kaj poslati, te prosim. Nimamo ne obleke ne živeža.

KOBJAGLAVA 15. maja. Prejel Franc Jerič od matere . . . Strašnega smo prestali. Enkrat so nas Nemci zgnali v cerkev. Smo mislili, da bodo vas zažgali pa nas postrelili. Pa so nas gospod za nas preprosili . . . Jaz sem vsa bolna in Frančiška tudi. Lojze je tudi doma; jih je dosti prestal. Bil je vzet k partizanom, potem so ga Nemci odgnali in nismo nič vedeli zanj . . . Sedaj se dobi nekaj robe in živeža na karte na aprovizaciji in je strašno drago. 3 leta je bila suša, da ni skoraj nič n zrastle. Ljudje zgublajo vero sedaj in me je strah kaj bo. Ljudje se strašno nezavidijo eden drugega in se izdajajo.

Drugo pismo je od brata . . . Strašno smo trpeli na zdravju dušnem in telesnem. Opisuje dalje nepopisno zmedo v času dvojne vojaške okupacije ko so jim ali eni ali drugi vse pobrali: živino, obleke in vse.

ŠENT LOVRENC NA DRAVSKEM POLJU-APAČE. Piše Lucija Vuk možu . . . Smo živi in zdravi. Samo Francelina (sina) še ni domov. Ga imajo v preiskavi . . . Zajčkovemu Blažu je padel sin, Tišlerjevi in Pišek so pogoreli. Tišlerca je na smrt bolna. Zajcov Tonček je umrl. Če boš prišel domov, prinesi obleke. Sinova otroka sta bila v maju pri birmi. Piši mi, kako se more iti v Ameriko. Fantje me zmeraj sprašujejo. Bi šli radi. Denarja nam ne manjka ker se delo dobi. Samo tako pa ni kot je bilo.

Intiharjev Jože ima mesnico v Mariboru in mu kar dobro gre.

LOKAVEC NAD KANALOM. Piše Henrik Humar sestri Gizeli por. Leban (Virgilio 2449). Po opisu dogodkov preide na podatke, ki zanimajo javnost. 8. okt. 1944 dni. Začeli so zažigati hiše, okrog cerkve so pridrli Nemci iz Gorice. Ostali so dva radi partizanskega napada pri Martinovem na Dolu. Najprej so zažgali Peršoljevo in Tomaža ustrelili pod našo cesto. On je imel namreč neko potrdilo od partizanskega posojila (12000 lir) last od sina Franceta, ki je v Franciji.

Isto dopoldne je bilo požganih 45 hiš. Celi sta ostali samo dve na Brdi, Šuletova, naša (Mrakova) in Jagarjeva. Od Čaruga do Martina in od Vinklerja do Kolenca je vse požgano. Ostale so Krogarska, Tončkova, Mohorjeva, Mikelčeva, Buskova in Ernestova. Zmakova Žerovčeva so požgane. Še več bi požgali, toda je prišlo novelje in so šli na Čepovan, kjer je ostalo samo 5 hiš. Nato na Lazno in Lokve, na Otlico koder so požgali mnogo hiš.

1945 febr. so požgali Trnovo; v marcu pa Banišćico, deloma Krvavec, Breg, Ravno, Trušnje, Marenje . . .

V Dol. Lokovcu je požgano samo svažigalne granate, ki je priletela v hišo iz ku Blažu (Dol. Lantarce) 24/3 45. od za-Trnovega. Ostal je od vseh sam 76 letni

gospodar. Brat Janez mu je umrl 23/12 1944.

Mamčev Polde je umrl. Brat Viljem je bil v Italiji v vojni potem je šel k partizanom, kjer je še sedaj. Bil je večinoma v Lokovcu in Čepovanu.

Jaz sem bil bolan in operiran. Bil sem večkrat mobiliziran k partizanom. Sedaj sem doma, pa še ne zdrav.

Mi smo sedaj Jugoslovani. Živež dobimo na izkaznice. Žagarjev Pepč je umrl 1943. Arnejčev Peter padel 43. Lojza na Humu je ubita 8/10 44 od Nemcev in Brdarski Franc tudi.

Drugo pismo 14. jun. 46. — Tvoje pismo je hodilo en mesec.

Pri nas je še poveljna kriza. Prišla je tod primorska komisija. Naš Viljem je bil z njo kot šofer ruske misije. Prišel je Viljem tudi domov z avtom za pol ure in prav do hiše.

Mi smo Jugoslovani do Prevala.

Lucija Peršoljeva, udova po ustreljenem Tomažu, je sedaj pri nas. Tudi Črničevi so pri nas. Julka (žena) je zdrava. Pretrpela je veliko strahu in napora, ko je morala nositi živež iz Gorice čez zapore in skozi nevarnosti, da smo imeli glavno za 4 otroke. Jelko ima že 7 let. Otroci so vedno kaj bolni, ker nimajo dobre obleke, ki je manjka vsem, velikim in malim, ker so na mvse Nemci izropali. Moška obleka stane 25.000 lir.

Sedaj je bilo veliko otroške bolezni in jih je nekaj pomrlo. Žef (Buskov) je še živ. Če veste kaj od Štefanije (Buskova) ji povejte da so njeni doma v veliki potrebi. Črničev Johan je še pri vojaki, podoficir na Reki; Henrik pa je odpuščen. Bil je v Belgradu. Lojze je tudi doma, prišel iz Sardinije. Žef Krogarski je umrl 10/3 star 87 let, Zanut (svak) je umrl 44. Pri Pavelnovih so vsi bolehn, nunca je je pa slepa na obe očesi.

Od Rdečega križa je prišlo že dvakrat. Dobili so po 1 komad obleke tisti, ki so požgani; kar je novega so dali zadrugi, ki brodajajo po dragi ceni.

Rojc Pepč je 26/1 45 skočil v vodnjak, njegov brat Polde je padel in zapustil 5 otrok.

SMRTNA KOSA. V METLIKI je umrl 4. dec. č. g. † **POLDE KOLBEZEN**, vpokojeni župnik, ustanovitelj Novega Lurda pri Šent Jerneju. Pokopan je bil v Črnomlju.

† **VIKTOR STESKA** je 1. jan. 46 zatisnil oči, star 78 let v Ljubljani. Bil je sloveč zgodovinar in zgleden duhovnik. Več let je bil tudi kancler ljubljanske škofije. † **DR. FRANC KNAVS**, znani lazarist, misijonar, več let goreč apostol v Skoplju, je zatisnil oči 12. jan.

V **KAMNIKU** je umrl dekan † **MATEJ RIHAR** star 80 let 13. jan. Bil je dekan preje v Šmartnem pri Litiiji.

V **SUHI PRI ŠKOFJI LOKI** je umrl 24. jan. na svojem domu † **JOŽEF HARTMAN** župnik v Križah pri Kranju. V **DOVJEM** na je umrl duhovnik celovške škofije † **KOVAČ FRANC**.

DR. MARIJA ČOK, znani borec za slovensko Primorje je otvoril v Trstu odvetniško pisarno pod angleško zaščito.

ŽIVINOPROMET. V skladu z novim načelom državnega nadzorstva nad gospodarstvom je ves nakup in prodaja živine v rokah državnega "živinoprometa". Za zakolj, prodajo in nakup živine ali prašiča odreja ta ustanova tudi v zasebni rabi na kmetih. Brez dovoljenja kmet ne sme zaklati prašiča. Ta zavod tudi določuje cene. Kontrolira to delo okrajni ljudski odbor.

GOZD NA MEJI. Na celi bivši jugoslo-

Adrijana Selj je bila pri Prvem sv. Obhajilu 1943. v Trstu.

vanski meji so jugoslovanske oblasti dale uosekati gozd v pasu 100 m širine, da bi preprečili tihotapljenje konj.

CELKEV NA ŠTAJERSKEM V DOBI OKUPACIJE

Naslednje je napisal štajerski duhovnik Roblek Peter, r. 1915 v Solčavi in sedaj vojni begunec v Forli v Italiji.

Takoj po zasedbi Spodnje Štajerske po nemški vojski l. 1941 se je začelo preganjanje Slovencev. To je veljalo predvsem katoliški duhovščini in inteligenci. Nemci so bili o vsem informirani po članih "pete kolone", ki je obstajala in bila dobro organizirana že od l. 1933 skoro iz samih Nemcev, ki so živeli na Spodnjem Štajerskem in iz nekaj malega slovenskih plačancev, ki so prejeli denar obnem od Nemcev in od Kominterne. Bili so o vsakem duhovniku natančno informirani.

V Mariboru so zaprli vse duhovnike razen škofa in stolnega župnika. Zaprli so jih v mestno kasarno, ki je bila obnem kazensko taborišče za vse duhovnike cele škofije. Tu so se dogajale stvari, ki jih nikoli ne bo mogel nihče popolnoma opisati. Bila so mučenja vseh vrst in zasmrnavanja, kakoršna so si le mogli izmisliti. Pretepanje, praznjenje greznic z golimi rokami! Gestapovci so pljuvali na tla, kar so morali duhovniki polizati. Gestapo je vodila duhovnike vsaki dan na delo: podirati so morali pravoslavno cerkev v parku pred državno realno gimnazijo. Voziti so morali po mestu vojaške kuhinje, kjer so bili vpreženi namesto konj v vozove. — V kasarni sami so bili duhovniki zaprti v prenapolnjenih prostorih, tako da niso mogli ne sedeti ne ležati. Posebno grozna so bila zasliševanja, pri katerih so uporabljali gestapovci posebne stole za mučenje. Mnoge so pri teh zasliševanjih za zmeraj pohabili. Predvsem so hoteli ljudi živčno mučiti. Posluževali so se za to različnih načinov.

Tako so na primer postavili človeka k zidu in mu streljali okrog glave z revolverjem.

V Mariboru so bili ubiti ali ustreljeni sledeči duhovniki: LUDVIK DUH, župnik v Razvanju; FERDINAND POKAR, škofov tajnik in katehet na realni gimnaziji. Umrl na posledicah prepepanja; IZIDOR ZAVARNIK, kaplan v St. Pavlu v Savinjski dolini. V zaporih je bil osem mesecev in na razne načine mučen. Imel je polomljene vse prste na rokah in izbite vse zobe. Razmesarjen je bil povsem telesu. Tudi jezuit ALOJZIJ ŽUŽEK je umrl na posledicah mučenja že kmalu po dogodkih v gori omenjeni kasarni. Prav tako frančiškan P. Lauderger.

Nemci niso marali, da bi duhovniki iz gledali pred ljudmi kot mučenci. Poskušali so jih predvsem živčno uničiti in tako onemogočiti za nadaljno duhovniško službo.

Zapori so bili razen v Mariboru in v Celju še v Ptuj, Slovenjgradcu, Marenbergu, Gornjem gradu. Končno so spravili skoro vse duhovnike iz raznih zaporov v Rajhenburg. Tam so sprejeli samostan trapistov v zapore. Tukaj so morali duhovniki ob najslabeyši prehrani opravljati najhujša dela obenem pa prenašati vsa mogoča mučenja. Posameznike so mučili v bunkerjih in mnogi bodo nosili za vedno znake teh nemških nasilij. Po treh mesecih so začeli duhovnike odvažati. Mnoge so odpeljali v Nemčijo, v Dachau in Hagenau pri Linzu. Druge so vrgli čez mejo na Hrvaško. Njih glavni namen je pač bil, da se te duhovščine iznebe. Mnoge je na Hrvaškem potem rešil nadškof Stepinac in jih nastanil po raznih župnijah, drugim pa je pomagal škofijski odbor za pergnance, da jih je spravil v tisti del Slovenije, ki ni bil zaseden po Nemcih.

Tako je štajerska ostala brez duhovkov. 600.000 Slovencev je ostalo prepuščenih samim sebi in besnosti gestapa in komunistov, ki so bili v tistih prvih mesecih še zaupniki Nemcev.

PUSTOŠENJA CERKVA. Ko so bili odstranjeni duhovniki, so Nemci takoj segli po cerkvenem premoženju. Vsa cerkvena posestva so postala državna last. Na vsako posestvo je bil postavljen upravitelj, da je z upravo posestva širil obenem tudi nemštvo. Premičnine so Nemci vse odpeljali. Mnoge cerkve so tudi bile odtegnjene svojemu namenu. Cerkev sv. Rešnjega Telesa v Mariboru je bila spremenjena v kino-dvorano. V njej so se vršili tudi sestanki Kulturbunda. Jezuitska cerkev Srca Jezusovega v Mariboru je bila uporabljena za pisarno Heimabunda. V semeniški cerkvi na Glavnem trgu je imela nemška policija skladišče, ravnatoko tudi v samostanski cerkvi šolskih sester v Mariboru. Staro bogoslovno semenišče je zasedla nemška policija, novo bogoslovje je postalo vojašnica. Tudi dijaško semenišče je zasedla policija. Frančiškanski samostan je bil sedež Gestapa, škofijska palača v Mariboru pa je bila porabljena za stanovanje tajnih policistov. Kapucinski samostan je postal kasarna Heimabunda. Slično je bilo v drugih mestih. Cerkevne premičnine (obleka, kelih, monstrance itd.) so bile zaplenjene po Gestapo. Mašni plašči so bili predelani v preproge za gestapovske pisarne, druga mašna perila za spodnje perilo. V vseh cerkvah na štajerskem so pobrali zvonove 8. decembra 1943.

JOHN CORNIK, doma iz Globa pri Sodražici, glavni tajnik Slov. Dobrodelne Zveze v Clevelandu je umrl 71 let star ravnno po zaključku glavnega zbora.

60 LET DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA. V marcu se je vršil v Ljubljani

sestane vseh podružnic. Družba je začela delovati 5. jul. 1885. Imela je tedaj 30 podružnic na Kranjskem, 16 na štajerskem, 5 na Goriškem, 2 na Koroškem, 1 v Trstu, 1 v Istri. Od tedanjih 55 podružnic obstoja še 24.

5. okt. 1945 je narodna vlada odobrila nadaljne dele družbe kot narodnoobrambene ustanove.

IZ LOZIC PRI VIPAVI. Pridno se je začelo delo za obnovo požganih domov. Prosvetno društvo Nanos ima sijajen pevski zbor. Knjižnica je pridobila 400 knjig, nabranih v Ljubljani. Društvo je organiziralo sijajen naroden sprejem mednarodni komisiji, katera pa ni prišla.

KRSKO-SKOPICE. Prejela Marija Košir . . . Prejeli smo 2 paketa iz Amerike. V naši vasi sta ostala doma samo dva moža, ki sta možarske rodbine. Vsi naši pa smo bili odvedeni na Nemško. Sedaj smo se vrnili. Pogorelo je pri Gramčonu in Jošku. Drugod smo pa ob vse, kar je bilo mogoče odnesti in odrgati. Smo brez vrat, oken . . . Na Celinah, enih in drugih, je sedaj aerodrom in je veliko letal. Naša cerkev še stoji, župnišče je hudo poškodovano. Šola tudi.

GORENJA VAS NAD ŠKOFJO LOKO. Ko so nas zasedli Nemci je bilo en čas mirno. Kmalu so nas začeli zapirati. Ker ljudje niso hoteli v ječe, so začeli bežati v hoste. Ker so od nas trije zginili, so nas, preostale, zgrabili 22. jan. 42., in skozi šent Vid, kjer smo bili 2 meseca, odpeljali v Nemčijo. Od domačih ki so ostali, smo dobivali pakete in se tako ohranili pri živem. Brat Pavle se je boril v partizanih in je padel 8. jan. 1945 v Renčah pri Gorici. Pripeljali smo ga domov, kjer je zakopan. Pismo piše Cirila Barbečeva.

OZLJAN PRI GORICI. Ker je narod zgubil veliko uprežne živine, je oblast dala za oranje traktorje. V 144 urah so trije preorali 9 ha zemlje, seveda vsepovsod raztresene, ki je na ravnem.

ZGOR. BISTRICA v PREKMURJU ŠTEFAN VUŠKO (Guncof) je umrl v Čikaqi, kjer zapuščala žena 3 sine, eno hčer in brata Antona.

ZEMLJO DELE. V ŠPITALU pri Motniku so razdelili zemljo grofa Apfalterna. V **POLZELI** so razdelili veleposestvo Šenek, med 28 interesentov. **GRAD V PREKMURJU.** Priglasilo se je 120 interesentov za zemljo grofa Szecsija. Svet je odločen tudi za šolo in živinorejsko postajo. 60 oralov velik sadovnjak je pa ostal v skupni lasti kot zadružen. V **PLETERJAH** na Dolenjskem je bila razdeljena zemlja samostana in Langejevo posestvo. V **MOKRICAH** (Krško) so razdelili zemljo Kolinovo. V **SOTESKI** pri N. mestu je razdeljeno Aueršpergov. V **ORTNEKU** so razdelili posestvo Karla Kozlerja. Tudi Rudežovo posestvo (Ribnica) je razdeljeno. V **VIŠEVKU** (Lož) so razdelili Šolmajerjevo. V **STAREM TRGU** Kovačičevo, Kržičevo (Nadlesk) in Žagarjevo (Markovec).

LJUBLJANA. Ustanovljena je astronomsko opazovalnica, za katero so že zbrani najvažnejši instrumenti. Sedaj se zbira potrebna knjižnica.

ŠTAJERSKO. V šent Lovrencu na Pohorju in Marenbergu sta ustanovljeni živinorejski zadruzi. **KRIŽEVCI.** Veržejska zadruga je bila premeščena v Križevce in so v njej včlanjeni vsi konjerejci ljutomerskega okraja.

ŠTORJE-SENADOLCE. Primorsko. V Clevelandu je umrl Matej Kučer star 45 let. Zapuščala žena, sina in brata.

PETELINJE-SLAVINA. Umrla je v Clevelandu Ivana Smerdel, roj. Celhar, stara 76 let. Ameriki zapuščala družino v Evropi brata Janeza.

VRTOVIN. Piše Alojzija Lozar, hčeri

17 letni † Silvester Rožanec iz Lokve na Krasu, žrtev za svobodo domovine

Maša zanj in za † Ido Mavec bo 15. avg. ob 10 h na Paternalu, Av. del Campo 1653. Zapoje se žalnica.

Milki por. Sever. Vsi živi in zdravi. Ona je že bolj slabotna (73 let). Sin Pepi, ki je duhovnik, misijonar, bo nemara šel v Argentino, ko se vse pomiri. Ravno sedaj (aprila) vse cvete, a mnoge družine so žalostne radi mnogih zgub. Franc Birsca (iz Rihemberka) ima dom požgan in je sedaj pri nas. Umrla sta mu oče in mati. V žemanu (Vipava) je umrla Jožefa Sever, sestra tvojega moža, por. Primož. Poročila se je Podgornikova Dragica.

HOŠNICA - SLOV. BISTRICA (Štajersko). Piše Slergar Jožef, (doma iz Cerovega). Ima hišo in nekaj zemlje. Je zidar. Vojno so dobro prestali. Po drugih krajih (Bosna, Hrvaško) je bilo huje in sedaj hodijo od tam prosit pomoči na štajersko. Bil je v CEROVEM. Tam so veliko trpeli in je mnogo škode. Vse je drugače kot preje. Bil sem tudi v VERTOJBI pri sestri sina in ne ve nič od njega.

(Marija, por. Keber), ki ima v Argentini **GOR. CEROVO.** Piše Ivana Korsič sestri Amaliji. Veliko pobitih in požgano. Tčer so ji odpeljali Nemci, a se je vrnila.

DRAGATUŠ. Farna cerkev je porušena od bomb. Tudi drugih poslopij precej.

REČICA OB SAVINJI. župnija, kaplanija in šola so požgane, druge hiše so ostale a je bilo vse izropano. V primeri z drugimi kraji je vas malo trpela.

LOGATEC-ŠMARJE. Piše živinozdravnik bratu Antonu Princ. Logatec so imeli Lahi zasedeni. Šmarje so zasedli Nemci 1943. 3. jul. 45. je bil ustreljen moj starejši sin. Rado. Šmarje je bilo bombardirano 21/3 1945. Cerkev je zadeta nad oltarjem. Smoletova hiša podrta, pekova do tal porušena, on in žena mrtva. Šola, župnišče in prosvetni dom je bilo požgano že preje. Okrog Šmarja so bili stalno boji med našimi in Nemci. Tudi Grosuplje je bilo bombardirano. Ubit je bil Košak. Najina mati so umrli v Šmarju stari 89 let. Župnik Ravnikar je v begunstvu.

HINJE-DOLENJSKO. Zelo je bila prizadeta vas kot vsa Suha krajina radi bratomornega boja. Duhovniki so bili pobiti. Sedaj je tam upokojeni č. g. Jože Stupica, kateri je v velikih potrebah in se je obrnil na farmane v Sev. Ameriki, kateri so že zbrali in poslali nekaj pomoči duhovniku.

IZ METLIKE. Pisal Franc Štefanič iz Križevske vasi. Zadnja leta pred vojno je bilo pri nas zelo lepo. Vsak delaven človek je imel zaslužka, da se je prav dobro živelo. Narod je bil strnjen v katoliških vrstah in zares bilo je lepo. Pa je vdarilo gorje nad nas. Navajili so Nemci in si z Italijani razdelili Slovenijo . . . Zgrozili smo se. Nemci so tedaj začeli preganjati naše voditelje, Lahi so nas s kraja še precej na miru pustili. Pa so se dobili pri nas nekateri, ki so šli Nemce z zastavo pozdravljati. Prav tisti so pozneje vzdignili O. F. Bili so to študentje, organizirani že preje pri komu-

nistih. Ko je Nemčija napadla Rusijo je dala partija poziv na vse partije in tedaj se je pričelo delo O. F. (pismo obširno pove, kako se je borba razvijala in kateri so bili žrtve. Kogar zanima naj se javi, tu bomo objavili le nekaj imen in nekatere pomembne točke).

Prvo trojko je vzdignil zdravnik dr. Mihelečič, ki je šel v lozo 5. jul. 41. Prva trojka so bili Slobodnik Jože (čevlj. pomočnik), Černič Ivan (trg. pomočnik) in Prus Anton (pekovski pom.). Iz Okolice pa so ibili Kopinič Ivan iz Radovič, Matjašič ter še eden iz Rosalnic . . . . Začelo se je govoriti o "beli gardi", toda nihče ni vedel kdo je in kje. Potem so pa začeli padati naši fantje. Prvi je bil Starc Anton (kletar vinske zadruga) iz Čuril, Klobčar iz Drašič, župnik Raztresen iz Suhorja, župnik Kofalt, Repovž oče in sin Tone na Božakovem, Lonačarič iz Rosalnic, Tomc Franc iz Primostka. Tisti čas je padel v Ljubljani tudi prof. dr. Ehrlich in nešteto drugih, kakih 3000 do srede leta 1942 po celi ljubljanski pokrajini. Narod je tedaj začel bežati v loze in začela se je vojska med brati, ker okupator ni storil nič zato, da bi napravil v deželi red . . . . Takrat smo se vzdignili v brambo naših domov. . . . Ko je padel Mussolini so našo četo Nemci internirali in smo potem na Nemškem čakali konfinirani. Ko je lani prišel konec, se jih je pa le malo vrnilo domov, ker smo zvedeli, da so ostala samo pogorišča in grobovi in da je bolje počakati, da se doma pomirijo . . . .

Sedaj sem v Serviglianu v Italiji in nas je tu več iz Metlike: Simčič Janez, poštar in njegova žena iz Radovič, Stepanova Anči, Angela in Rezika Kraševce, Linca in Rezka aMtkovič iz Čuril, Črnugelj z ženo in hčerko iz Božakovega (Šelerjev Tone iz Grabrovca), Nemanič Jože iz Zelebeja, Repovž Jože in Martin Pečarič so na Tirolskem in še mnogi po Avstriji in Nemčiji.

Koliko je pobitih, še ne vemo. Poleg navedenih še tile: Alojz Franc in Martinek Pečarič (trgovec) v Metliki. Gornik Stanko, Milek Anton, Naglič Jože iz Križevske vasi in šef postaje, Kočevar Julij Metlika, Kramarič Stanko in žena. V Čurilah Žnidrič Janez in Anton, v Drašičih Pečarič Jože in 5 deklet (med njimi Guštinova Jurčeva), Bajuk iz Krašnjega vrha (odbornik v konzumu). Od partizanov je padel Starc Matija ki ima očeta v Argentini in Štular Franc. Na Suhorju je bil ubit Tajčman Tone, Ivec. Na Lokvičici cela družina Šuklje.

Pri Cajnaru na Rakovcu so vsi živi. Janez je bil interniran pa je že doma. To povejte Cajnarovemu ki je v Argentini. Franc Štefanič.

NEKAJ METLIŠKIH. Piše Stanko Černič, sodnik v Metliki, sedaj v begunstvu na Juž. Tirolskem. Sporoča, da so se kar resno pozanimali za ustanovitev "Nove Slovenije in Ekvadorju". Iz Metlike pa tole: Sodni svenik dr. Šerko je umrl 1943 na posledicah operacije. Odvetnik Pretnar je umrl v konfinaciji v Italiji. Notar Rant je umrl na kapi že pred začetkom vojne. Glavna človeka v Metliki sedaj sta Slane (čevljar pri cerkvi) in Čaruga, brat Stipaničke.

RADOVICA. Piše župnik Anton Jerman v begunstvu v Serviglianu. Pošilja pozdrave svojim faranom: Golobičem, Šavoru in drugim. Golobičev dom je zelo trpel. Mati umrla, brat Lojze je padel. Želo je požgana Bojanja vas od Lahov. Župnišče in šola na Radovici so požgali hostarji. 10% ljudi je bilo zgubljenih, pobitih ali umrlih v konfinaciji. Mnoge pozdrave vsem belokrajnskim rojakom.

RIBNICA IN SUHA ROBA. Rešeta, rete,

sita, krtače, to je bil kruh gosto nasejane ribniške doline že 600 let. V sedanjem boju je tudi delo utrpelo silne škode. Sedaj je pa že spet v razmahu in se je ustanovila skupna zadruga s sedežem v Sodražici in podružnicami v Laščah, Robu in Turjaku ter po ostalih krajih vse od Blok pa do Ribnice. Način krošnjarenja se bo pa moderniziral, tako, da se bo v vsakem večjem kraju ustanovila prodajalnica.

VRHNIKA. Prejel od sestre Tomaz Cukale, operni pevec v Čikago. Že l. 42. so šli v gozdove in je mož kar pod zemljo vršil svojo čevljarsko obrt, dokler ni prišla velika ofenziva, ki je l. 43. ranila hčer Erno, ki je pa okrevala, bila pozneje ujeta, na smrt obsojena, pa se iz zaporu vrnila. Tudi mož je bil obsojen, 22 let. Janez (15 let) je padel 27/ 12 43., sin Francelj pa je padel 9/1 45. Prišli smo prav ob vse. Od otrok nam je ostala samo Erna.

VELIKA LJUBLJANA. Pred 100 leti je imela 18.600 prebivalcev. Pred 10 leti so priključili mestu Šiško, Vič, Moste, Štepanjo vas in del Ježice in Polja. Tedaj je bilo 85.484 ljudi. Lani pa je pokazal popis 102.219 oseb, to pa z vključitvijo novih delov, tako da ima Ljubljana sedaj tudi: celo Ježico, Polje, Rakovnik in Šent Vid. Lani je bilo rojenih 2166 otrok. Porok je bilo lani 1396 (civilnih).

GORE NAD IDRIJO. Požgano je bilo župnišče in šola. Tudi šoli v Ledinah in na Vrsniku. V Žireh je razdrta elektrarna. Porušeno župnišče, šola in dom. V Rovtah je vničen vodovod in električni transformator. Šola v Planinah (Rovte) in v Žiberšah tudi požgana.

GODOVIČ je bil ves požgan kot represalije radi napada, katerega so napravili partizani v bližini vasi. Tudi večina živine je zgorela.

KOMENDA. Piše Jurij Maren hčeri. Prejel sem že 7 paketov iz Amerike. Vse nedotaknjene . . . . Vsega smo zelo veselili . . . . Sedaj dobimo vse na karte in je poamnjkanje vsega. Pa bomo že potrpehli v upanju na boljše bodočnost. Sladkorja že 2 meseca ni nič . . . . Zdravi smo. Zima je odšla za svečnico. Veliko je šlo ljudi v begunstvo. Dva organistova, Francelj se je vrnil, Prinčev Stanko z Gore je že tudi doma. Zunaj so Plevnikova dva, Juhant iz Most, Jože in Janez. Iz Gmajnice Barakarjevi trije, Mejačeva dva, iz Brega Posodovi trije in še veliko iz fare.

BLOKE - FARA

Draga teta!

Mislil Vam opisati kakšna hudina je bila v vojnem času v naših krajih.

Italijani niso nič sodili, kdo je proti njim, ampak so kar postrelili pri delu, na njivah, s koso v rokah, ali s sekuro v grmovju. Rešen je bil kdor je imel srečo. Italijanska ofenziva najhujša je bila 1942 julija. Ofenziva je prišla k nam čez Sv. Vid na sv. Trojico in naprej na Velki Vrh. Pri Sablarju na Vel. Vrhu je bila glavna komanda. Nova vas, Fara, Nemška vas, Glina, Bloška polica, Velike Bloke Ulaka so bile vse obkoljene z italijansko vojsko. Nihče ni mogel ven iz vasi 5 dni. 25. julija so prišle k nam z strogim nastopom. Rekli so: "Pri vas ste dajali denar partizanom". Potem pa je rekel eden italijanski tolmač meni: Nosi ven kar hočeš, čez 10 minut bo gorelo! Moja mlajša sestra Ivanka je zajokala in rekla: "Saj menda ne boste zažgali?" — Nosi!, je še enkrat zavpil tolmač. Zunaj je pa že gorelo na strehi in drugod. Prinesli so vojaki sena po sobah in polili bencin, pa je bilo takoj vse v plamenu. Ivanka je metala obleko in posteljnino skozi okno,

vojaki so pa metali v ogenj. Bili so pijani. Potem sem šel jaz v hlev reševat živino, imeli smo takrat 13 glav. Vzeli so nam 1 konja in 3 po 100 kg težke prašiče. Druga živina je bežala na vse strani tako, da nisem dva dni vedel kam je odšla. To je bilo na soboto, v nedeljo so pobrali celo vas, vse moške od 16—50 leta, iz drugih vasi so storili isto, pobrali moške in so nas peljali zadaj za županov kozolec. Tam nas je bilo okoli tisoč in potem so nas peljali zvečer na Veliki Vrh. Na sredi vasi smo stali nekaj časa, po dva in dva skupaj in od tam so nas peljali nazaj v Novo-vas v ljudsko šolo in zaprli čez noč po razredih. Bilo je tako natalačeno, da smo stali kakor žveplenke v škatljici. Drugi dan so nas sodili. Na vrtu Sablarjevem je bila sodna miza. Vsaka vas je šla posebej, po hišah. Med tem so šli pa moj ata prosit zame g. župnika, Antona Hrena, in so jim rekli: "Tako, enega so mi že odpeljali (sina Jožeta, ki je pa že bil med tem ubit med strašnim mučenjem. Bil je študirani fant in zato Lahom še bolj na potu). Zdaj bom pa še ob Janeza starejšega sina". Pote mpa pride g. župnik in g. kaplan na Veliki vrh. In ga jaz na tiho prosim, da naj kaj zame prosi in mi odgovori: "Zate bo pa težko." Meni je vroče prihajalo. Nato je res, prosil g. župnik. Pa sem bil prost, drugače pa bi bil ustreljen kot moj brat Jožen, ki še vedeli nismo, da je bil že on mrtev — čeprav ni rewež nič hudega storil. (Imel je potuhnjenega prijatelja, ki je vsak večer prišel k njemu in ta nesrečni, potuhnjeni prijatelj je označil hišo in Jožeta Italijanom. Kaj da se je zlagal ne vem. Hišo so nam požgali zaradi Jožeta in ga ustrelili).

Takrat so Lahi v vsaki vasi pobrali fante — pa za strah ustrelili. Na Blokah so jih čez 60.

To mi je bila grenka usoda takrat meni, če bi me ne bili rešili g. župnik. Pol ure prej sem izvedel, da je ustreljen moj brat Joško na Velikem vrhu, na vrh hriba tam kjer se vidi k nam k Fari. Bilo jih je 10 v eni jami, smo jih čez teden izkopali in pripeljali na pokopališče. Take žalosti šenikdar, ni za povedati, ko je bila ta. Če v borbi pade ni tako hudo ampak na smrt obsojen to je čez vse hudo, da mora zaradi prijatelja-izdajalca v smrt . . . .

Poglejmo više! Nad nami biva pravični Sodnik!

Hiša je pogorela do tal, gorela tri dni, ker se ni smelo gasiti. Pogorelo nam je vse pohištvo in obleka, ostalo nam je kar smo imeli na sebi. Tu se dobi vse le na karte, obalčilo in obuvalo pa kar nemogoče. Jaz sem tako skromen za obleko, da hodim v delavniški obleki k sv. maši. Tisti ki niso pogoreli, imajo še od prej, ampak mi pogorelci smo reweži.

Pri Fari so tri hiše pogorele, naša, pri Kmetkovich in pri Veselovich. Metulje so vse pogorele isit dan kot pri Fari in v Novi vasi pa pri Modicu. Leto pozneje so umrli tudi naš ata od žalosti zaradi Joškota. Mi njih sinovi in hčere smo zbežali za nekaj mesecev na Rakek in Ljubljano. Ta žalost! Nihče ni mislil, da bodo tako hitro zapustili to solzno dolino. Niti enega od svojih niso imeli pri svoji smrti, razen naše mamice, šele potem smo se sešli. To so pač bridke urice minule, za nas vseh. Saj smo bili vsi v strahu in zbežani se skrivali kamor smo mogli. Niti en trenutek ni bil varen za nas tiste čase. Bog dai, da nam kmalu zasije boljša doba. Saj vendar naš narod tako ljubi Marijo, kako bo ona zapustila oni slovenski narod, ki ne neha jo klicati na pomoč.

Nečak Janez

"SLOVENSKA KRAJINA"

Ob priliki polletnega računa izkazuje društveno imetje: Prejemkov 1.114,45. Izdatkov 1595,80. Izdano za podpore 120.— \$. Dobiček od veselja 252,85. V banko naloženo 800.— \$. Skupno naloženo 7224,87.

MLADINSKI ODSEK vabi na glazbeni učni tečaj, kateri se vrši vsako soboto ob 17 uri v lokalu. Kulturne sestanke ima pa enkrat mesečno. Prihodnji bo 18. sept. ob 17 uri.

SLOVENSKI DOM je proslavil 7. jul. 17 letnico delovanja z zelo lepim programom in sodelovanjem bratskih društev. Pevske in glazbene točke so bile zares umetniški užitek. Strnili so v namen čimdosvojnejše proslave svoje glazbene darove pevovodje Lekše, Trebše, Markuža in Kren. Vsi so želi burne aplanze. G.P.D.S. V. Devoto je dirigiral Krebelj a Ljudski oder pa Samec. Obe društvi sta bili odlični. Ljudski oder je očaral. Prav lepe so bile tudi deklamacije. Škoda da nekoliko utrudljive, v kolikor so bile predloge.

G.P.D.S. V. DEVOTO je imelo mladinsko prireditev 30. jun. s čajanko. Odsek si je nadel nalogo da zbere 1500 \$ v pomoč domovini.

Recreo "EUROPA"

RIO CARAPACHAY

Pri domačinih v prelepem kraju. — Po ceni Prevez s postaje Tigre tja in nazaj, odrasli \$ 1.—, otroci \$ 0,50.

U. T. 749 - 0589 — TIGRE — FCCA.

V SOBOTO CELI DAN

je odprto samo za naše ljudi,
da se fotografirate v

FOTO SAVA

San Martín 608 — Tel. 31-5440 — Florida 606

AMARO

MONTE CUDINE

AZAFRAN

MONTE CUDINE

CALIDAD Y RENDIMIENTO

MONTE CUDINE S. R. Ltda.

Capital 1.000.000 \$.

BELGRANO 2280

"CASA JUSTO"

MARMOLERIA
Construcción de Monumentos
en los Cementerios
PLACAS DE BRONCE
JUSTIN MARUSIC
Garmendia 4947 U. T. 59-4318
La Paternal

KROJAČNICA

Franc Melinc

Najbolj vestno boste postreženi!
Oglasite se na Paternalu

PAZ SOLDAN 4844, Tel. 59-1356

ROJAKI IZ NOTRANJOSTI!

Kadar imate opravka v Buenos Airesu, se ustavite v

HOTELU

"PACIFICO"

kjer boste ceno in dobro postreženi.
CHARCAS 769 - BUENOS AIRES

Lastnik:

ANTON BOJANOVI

PROGRAMSKA ŠTEV. D. Ž. IZIDE
12. SEPT. POŠLJITE NAM OGLASE
IN DOBITKE ZA SREČOLOVI!

"DUHOVNO ŽIVLJENJE"

"LA VIDA ESPIRITUAL"

Pasco 481, Buenos Aires, Argentina

CORREO ARGENTINO
Sucursal 13

TARIFA REDUCIDA
Concesión 2560

OBISK MORNARJEV se je vršil v "Našem Domu" 2. julija zvečer. Društva je upreredilo zakusko v čast mornarjem parnika Aleksander I. na kateri so bila zastopana vsa slovenska društva. Prišlo je 12 mornarjev in komisar ladje.

SVOBODNA JUGOSLAVIJA, odsek Piñeyro je tudi počastil mornarje in sicer 21. julija.

SAMOPOMOČ SLOVENCEV je priredila čajanko 28. julija v svojih prosotih na Centeneri 2249 z dobrotelnim namenom. Vlada pa tudi sicer velika delavnost v društvu, ki zbere vsako nedeljo mnogo rojakov na balinarske tekme in igre.

POMOČ DOMOVINI

Zelo posrečena je zamisel rojakov iz Rihenberka, ki so se zavzeli za skupno pomožno akcijo domačim. Na prvem sestanku so zložili čez 600 \$. To je pač posnemanja vredno.

Glede paketov v domovino je najbolj enostavno in poceni Jugoslovanski Rdeči Križ. Sprejemajo se pošiljke v Almirante Brown 670. Od kg. se plača 4 \$. Nekateri se boje da ne bo prišlo. Vemo, da je mnogo pošiljk že prišlo in zato je pač treba poskusiti. Če se ne pošlje, prav gotovo ne bo prišlo! Zatorej le poskusite! Saj ni treba poslati dragih stvari!

PRIMORSKA IN TRST

Začela se je malo obetajoča mirovna konferenca v Parizu. Napetost je velika. Zdi se, da bo imel največ zagovornikov načrt, da se svobodno ozemlje Trst raztegne še na Gorico, Goriška Brda in morda še čez Svete Višarje do Trbiža. Italijani protestirajo tudi radi Pulja.

NEKATERI SLOVENSKI BEGUNCI so se iz Koroškega vrnili domov. Drugi pa se pripravljajo na odhod čez lužo v Ekvador in Bolivijo. Kot izvidnik je potoval v Bolivijo nam poznani polkovnik Svetozar Dimitrijevič, pred 3 leti organizator čete jugoslovanskih prostovoljcev.

JUAN BOGANI

Sucesor de BOGANI HNOS.

IMPORTADOR DE TEJIDOS

1923 — ALSINA — 1925

U. T. 47, Cuzco 6004

Buenos Aires

VSA STAVBENA DELA
Dovodne in odvodne inštalacije
izvršuje

Luis Daneu

FRANC KLAJNŠEK
KONSTRUKTOR

Izdeluje načrte in proračune — vodi
vsa zidarska in stavbarska dela, in
daje firmo.

HABANA 4321

Bs. Aires. — U. T. 50-0277.

Villa Devoto